

LOPEN VIRTÙ EN FORTUNA OVER DE STRAATWEG, ZEGT DE EEN TEGEN DE ANDER...

PAPER OVER PRESTATIE EN LEGITIMATIE IN DE DEELGEMEENTE

**Voor de werkgroep Lokale Democratie van het Politicologenetmaal 2006 op 18 en 19 mei
in Den Haag**

**Joost Smits
14 mei 2006**

De "Straatweg" uit de titel is de brede weg die op een smalle strook land ligt tussen de Bergse Voor- en Achterplas. De Straatweg was tot 1562 de Berchweg en de verbindingsweg tussen Hillegersberg en Rotterdam. Pas tegen het eind van de vorige eeuw zijn de kasseien die horen bij een "straatweg" vervangen door asfalt. Aan de Straatweg (adres in een zijstraat) ligt het bestuurscentrum van de deelgemeente Hillegersberg-Schiebroek.

Inhoudsopgave¹

1. Inleiding	3
2. Onderzoeksvraag	4
3. Hillegersberg-Schiebroek	5
3.1 Algemeen	5
3.2 Politiek	6
3.3 Bestuurlijk	8
3.4 Beleid	9
4. Analysesystematiek	12
5. Cases	14
5.1 (Zinloze?) spelregels	14
5.2 Achter Kamertjes	17
5.3 Van de Kaart	18
5.4 Dopey en de Sneeuwvitjes	21
5.5 Het Monument	24
6. Conclusie	28
6.1 Werkt het analysekader?	28
6.2 Inhoudelijk	28
7. Suggesties voor nadere toepassing van het analysekader	29
Epiloog: And the beat goes on	30

(Bron: NRC Handelsblad, 1 april 2006, foto Reuters)

¹ Bron foto voorpagina: ansichtkaart project Johan de Witt Park, december 2005

Drs. J.H.F. Smits
Prometheusstraat 37
3054 WD ROTTERDAM

☎ 010-4612931

☎ 084-8371207

✉ jsmits@prize.nl

🌐 www.politiekactief.net

“De voornaamste richting van de ontwikkeling van het politiek systeem van onze samenleving is de uitbreiding van democratie, namelijk steeds verdergaande participatie van burgers in het afhandelen van maatschappelijke en overheidskwesties, voortdurende verbetering van het overheidsapparaat, vergroten van de activiteit van openbare organisaties, versterken van het systeem van zeggenschap door de burger, verduurzamen van de wettelijke bases van het functioneren van de overheid en het openbare leven, grotere openheid en openbaarmaking, en constante ontvankelijkheid voor de publieke opinie.”²

1. Inleiding

Deze paper is een samenvatting van vier publicaties over deelgemeentelijke politiek, waarvan er twee zijn verschenen op mijn website PolitiekActief.Net. Op die website staan ook andere epistels, zoals een over [dualisme uit mei 2002](#), een [politiek testimonium](#) (afscheid als deelgemeentelijk wethouder) uit april 2002 en mijn [politiek testament](#) uit september 2003 (afscheid als deelraadslid). Dit jaar 2006 is mooi voor een nadere wat analyserende publicatie, omdat ik dan 20 jaar lid ben van de VVD én van de Nederlandse Kring voor de Wetenschap der Politiek én omdat in 2006 voor de 5e keer de werkgroep Lokale Democratie in een bepaalde constructieve samenstelling bij elkaar komt. Omdat ik eind 2007/begin 2008 naar Berkel verhuis, is het ook een afsluiting van een periode.

Ik zal genoeg munitie geven om situaties en beslissingen waar ik zelf een belangrijke rol in speelde meer dan kritisch te bezien. Ik kies met opzet een andere toon dan in mijn weblog. Waar het om anderen gaat zal ik juist geen namen gebruiken, maar functies. Ik zal mij niet bedienen van geheime stukken. Op alle mogelijke manieren zal ik vermijden om bloot te komen te staan aan juridisch getouwtrek. In mijn [politiek testament](#) gebruikte ik een droom om de angel uit een vermoedelijk gebeurde situatie te halen. In paragraaf 5.5 zal ik zelfs twee fictieve verhalen schrijven om een vaststaand feit van context te voorzien. De omstandigheden kunnen namelijk worden betwist, en dat moet niet in een rechtszaal gebeuren. Ter geruststelling: vrijwel alle aangeroerde kwesties zijn zeer oude koeien, zonder politieke relevantie. Deze publicatiereeks is niet bedoeld om politieke consequenties te hebben.

Belangrijkste reden voor deze publicaties is dat ik het altijd anderen kwalijk neem als ze schrijven of praten over iets waar ze geen verstand van hebben. Deze publicaties gaan over wat ik heb meegemaakt als raadslid, voorzitter van van alles en deelgemeentelijk wethouder. Consequentie is wel dat het allemaal dicht bij mijn persoon blijft. Waar ik ook wat mee zit is de tegenspraak in mijn publicaties. Aan de ene kant ben ik positief gestemd over de kwaliteit van de ambtelijke organisatie en over de inzet van de deelraad (vooral periode 2002-2006). Aan de

Deelgemeentelijke politiek gaat spreekwoordelijk over scheve lantaarnpalen. Op deze foto een verkeerd terechtgekomen paal.
Foto JS, maart 2006

² Nee, dit is geen tekst uit een verkiezingsprogramma, coalitieakkoord, deelgemeentelijke nota, maar de slechts marginaal bewerkte tekst van artikel 9 van de 1977 Grondwet van de Unie van Socialistische Sovjetrepublieken (USSR). Anders was het een weggevertje. Er stond oorspronkelijk in plaats van “politiek systeem van onze samenleving is de uitbreiding van democratie”: “het politiek systeem van Sovjet samenleving is de uitbreiding van socialistische democratie”.

andere kant ben ik een ontevreden burger. Waar zit hem dat nu in?

Ik zal eerst een korte beschrijving geven van de onderzoeksvraag. Daarna schets ik de deelgemeente Hillelegersberg-Schiebroek in het algemeen, politiek, bestuurlijk en wat betreft beleid. Daarin geef ik kort informatie over de bevoegdheden en waar de deelgemeente haar budget aan besteed. In het volgende hoofdstuk beschrijf ik het analysekader. Dat zal ik toepassen op een aantal cases. Om af te sluiten met de conclusie.

2. Onderzoeksvraag

In oktober 2005 werd een onderzoek van de Vrije Universiteit gepubliceerd³ waaruit bleek dat onder meer topambtenaren denken dat in Nederland één op de twintig (5,2 procent) van de politici en 3,2 procent van de ambtenaren corrupt is. Deze schattingen zijn hoger dan de officiële cijfers aangeven. Het weekblad Elsevier⁴ had een artikel met een onderzoek van Maurice de Hond dat aangaf dat volgens burgers ten minste 17 procent van de rijksambtenaren en 18 procent van de gemeenteambtenaren corrupt zou zijn.⁵ “Ach, ach, ach, het is allemaal veel vuiler en vunziger dan mensen denken”, sprak de minister van Bestuurlijke Vernieuwing over zijn werkkring met collega-ministers in het februari-nummer van het feministisch maandblad Opzij. Kan het nog erger, dan? Is het niet zo dat langzamerhand de bestuurbaarheid van Nederland en haar (deel)gemeenten onder druk komt te staan door die houding van “all politicians are knaves” (vrij: het zijn allemaal boeven)? Waar deze uitspraak is verbonden aan David Hume (1711-1776), was het juist Hume die toevoegde:

“Political writers have established it as a maxim, that [...] every man ought to be supposed a knave [...]. [...]t appears somewhat strange, that a maxim should be true in politics which is false in fact.”⁶

Het zijn dus niet allemaal boeven, maar het zou handig zijn politici en ambtenaren voor de analyse als zodanig te beschouwen. En deze analyses worden al te vaak gemaakt, zie behalve de al genoemde publicaties ook de vele weblogs die er zijn op internet. *C'est le ton qui fait la musique*, en dat sterkt de burger onnodig in haar/zijn wantrouwen.

Is dat niet op een positievere manier te duiden? Pechtold zei in het maandblad ook dat minister-president Balkenende en minister Donner van Justitie “...voor mij ver af [staan] van de vrijheden die ik als individu wil hebben. Ook ver van de lol, de humor en de zelfverantwoordelijkheid, een beetje durven ritselen en regelen.” Heel interessante visie. Een bestuurder zou lol moeten hebben, en zelfverantwoordelijkheid moeten hebben, en buiten de gebaande paden moeten durven treden. Dat “ritselen en regelen” lijkt te verwijzen naar dat voor een bestuurder geen al te vast omljnd regelkader moet gelden. Juist deelgemeenten hebben beperkte bevoegdheden gecombineerd met direct contact met burgers (in het ideaalbeeld), dus uitgerekend daar zou je Pechtold's ritselen en regelen moeten meemaken. De bestuurder als ondernemer.

Niccoló Machiavelli (1469-1527) staat te boek als groot strateeg en intrigant (en auteur van schuine carnavalsliedjes) uit Florence. Hij hangt zijn beschrijvingen van de middeleeuwse lokale politiek op aan twee termen: *virtù* en *fortuna*⁷. Van Gunsteren⁸ lezend gaat fortuna vooral over het lot, over “fortuin”. Een echte Rotterdamse politieke term. Ongrijpbaar,

Niccoló Machiavelli
Portret door Cristofano dell'Altissimo in de Galleria Doria Pamphilj in Rome

³ “5% corruptie in het openbaar bestuur, mythe of werkelijkheid?”, Persbericht Vrije Universiteit, 11 oktober 2005, www.vu.nl/images_upload/E3FE44EF-1279-D040-8B0507BC2D191BAC.doc

⁴ “Corruptie: Kreukbare overheid”, Elsevier, 27 augustus 2005, www.elsevier.nl/magazine/artikel/asp/artnr/61327/jaargang/61/week/34/index.html

⁵ Mark Bovens, “Er is minder corruptie in Nederland dan we denken”, in: NRC Handelsblad, 3 december 2005

⁶ David Hume, “Of the Independency of Parliament, Part I, Essay VI”, (1741), I.VI.1 en 2 van www.econlib.org/library/LFBooks/Hume/hmMPL6.html

⁷ George Sabine en Thomas L. Thorson, “A History of Political Theory”, Dryden Press, Hinsdale (Illinois), 4^e editie, 1973, blz. 324

⁸ Herman van Gunsteren, “Staatsvorming”, in: Herman van Gunsteren en Grahame Lock, “Politieke Theorieën”, Samsom, Alphen aan den Rijn, 1977, blz. 32-55

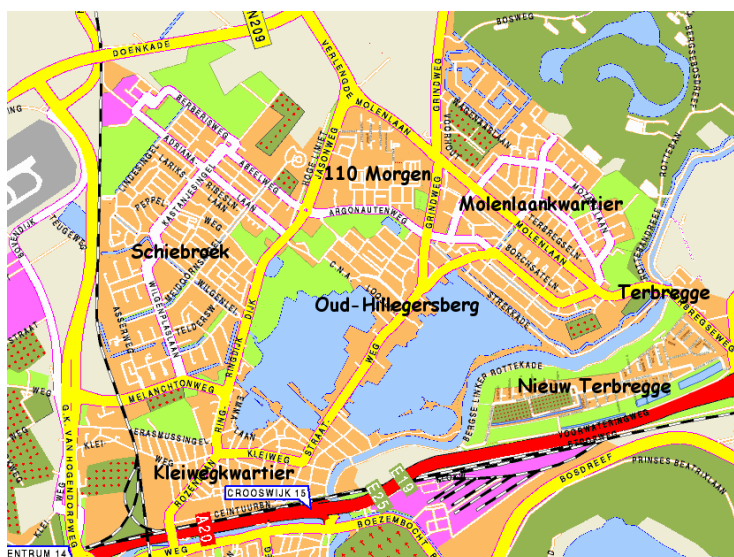
vaak. Het zijn de omstandigheden, de variabelen, waarmee een bestuurder te maken heeft. De andere term *virtù* betekent letterlijk deugd, maar kan ook geweld en bedrog impliceren. Het is geen christelijke deugd, maar een politieke. Met *virtù* kun je fortuna naar je hand zetten. Ritselen en regelen *big time*, dus. “Corruptie” is bij Machiavelli een functie van *virtù* en fortuna: corruptie is het verval van persoonlijke *virtù* en eerlijkheid en toewijding.⁹ Waar Machiavelli corruptie juist onder het volk veronderstelt, staat de bestuurder daarboven, en boven de wet. Aan de andere kant stelt hij eisen aan de bestuurder. Met *virtù* en fortuna als leidraad hoop ik een lezenswaardige beschrijving te geven van een aantal kwesties die ik heb meegemaakt.

Kern van deze paper:

Hoe worden bestuurders (deelraad, deelgemeentebestuurders) beperkt door regelgeving en omstandigheden (fortuna), en hoe zetten ze hun deugden (virtù) in om de publieke zaak te dienen.

3. Hillegersberg-Schiebroek

3.1 Algemeen

De deelgemeente Hillegersberg-Schiebroek is een van de elf deelgemeenten van Rotterdam. Daarnaast kent Rotterdam nog een wijkraad in Pernis en de Centrumraad. Tot 1941 waren de gemeente Hillegersberg en de gemeente Schiebroek zelfstandige gemeenten. Daarna werden deze gemeenten door de Duitsers geannexeerd, en na de oorlog niet opnieuw verzelfstandigd. De deelgemeente heeft vele gezichten en staat bekend als één van de aantrekkelijkste woongebieden van Rotterdam. De verschillende wijken hebben hun eigen karakter, mede bepaald door de diversiteit aan bebouwing en inrichting. Daarnaast spelen de elementen groen en water een bepalende rol in Hillegersberg-Schiebroek. De deelgemeente omvat de wijken Oud-Hillegersberg, Terbregge, 110-Morgen, Molenlaankwartier, Kleiwegkwartier, Schiebroek en Nieuw-Terbregge. Het karakter van de wijken varieert zeer. In het Molenlaankwartier en langs de Straatweg (Oud-Hillegersberg) staan de duurste woningen van Nederland. In Schiebroek staan de goedkoopste huurwoningen van Rotterdam. In de wijken 110-Morgen en Schiebroek zijn er grote herstructureringsprojecten, waarbij 800 woningen tegen de vlakte gaan. Naar verwachting volgen er in Schiebroek de komende 10 jaar nog 1.000, door de afschrijving van woningen die de woningbouwcorporaties vlak na de oorlog neerzetten, en nu niet meer voldoen aan de wensen van de markt.

⁹ George Sabine en Thomas L. Thorson, “A History of Political Theory”, Dryden Press, Hinsdale (Illinois), 4^e editie, 1973, blz. 321

Qua inwonertal doet de deelgemeente het de laatste jaren niet goed¹⁰:

	Januari 2004	Januari 2005	Januari 2006	April 2006
Rotterdam				
Autochtonen	328.608	324.038	317.943	316.430
Niet-westerse allochtonen	218.744	221.224	220.740	221.341
Westerse allochtonen	52.192	51.335	50.035	49.851
Totaal	599.544	596.597	588.718	587.622
Hillegersberg-Schiebroek				
Autochtonen	30.768	30.493	30.082	
Niet-westerse allochtonen	6.697	6.818	10.790 ¹¹	
Westerse allochtonen	4.169	4.183		
Totaal	41.634	41.494	40.872	40.758

Dat kan enerzijds worden verklaard uit de grote slooprojecten. Maar aan de andere kant door de combinatie van de 50.000 woningen die in de nabijheid van Rotterdam worden gebouwd, en wat ik noem een gevoelsmatige "*locust democracy*" (sprinkhaandemocratie): wisselende meerderheden vormen zich rond een voerbak die door de minderheid wordt gevuld tot die minderheid wegtrekt of "op" is. Wie daar geen zin in heeft en zich niet meer thuisvoelt in zijn huis, zijn straat, zijn wijk, zijn stad, stemt met zijn voeten. Of dat een werkelijk bestaande situatie is zou onderwerp kunnen zijn van onderzoek. Zo liggen de gemeentelijke lasten in buur- en emigratiegemeente Berkel en Rodenrijs volgens editie 2006 van het jaarlijks onderzoek van Elsevier¹² een stuk een stuk hoger dan in Rotterdam. En laten de prestatie-indexen van het collegebeleid van de afgelopen jaren (volgens hoofdstuk meer) een stijgende lijn zien, die alleen te bereiken is door de gezamenlijke inspanning van de hele bevolking. Aan de andere kant is er de wijze van stemmenvergaren met verkiezingsbelofes door de PvdA waar risico's aan kleven voor de Rotterdammers die juist blij waren met de verbeteringen ten opzichte van jarenlang conservatief links beleid.

Voor het bestuur van Hillegersberg-Schiebroek kan e.e.a. persoonlijke financiële consequenties krijgen. De grens voor een (marginaal) hogere of lagere bezoldiging ligt bij 40.000.

3.2 Politiek

De deelgemeente Hillegersberg-Schiebroek is ingesteld in 1983 en heeft een eigen gekozen politiek bestuur, de deelgemeenteraad. De oorsprong van de deelgemeente gaat terug op de wijkraad die in 1948 werd ingesteld. De deelraad heeft 19 zetels. Verkiezingen voor de deelraden vinden gelijk plaats met de gemeenteraadsverkiezingen. Voorheen was dat niet zo, maar was de opkomst ook navenant. Tot de invoering van het dualisme in 2002 waren de leden van het bestuurscollege (deelgemeentelijke wethouders en de deelraadsvoorzitter) lid van de raad, waardoor er in de praktijk 15 of 16 "gewone" volksvertegenwoordigers waren. Na 2002 komen bestuurders er extra bovenop, waardoor er 22 of 23 stoelen worden bezet. De deelraad heeft de volgende samenstelling:

Partij:	2006-2010	2002-2006	1998-2002
VVD	4	5	6
PvdA	5	3	4
CDA	2	3	3
GroenLinks	2	2	1
D66	--	1	1
SP	--	--	1
OuderenUnie 55+	--	--	1
OPLW	1	5	2
Leefbaar Rotterdam	5	--	--
Totaal	19	19	19

De Onafhankelijke Partij Leefbare Wijk bestaat sinds 1982 en heeft geen banden met andere partijen (zoals de naam al zegt). De OPLW maakt al jaren deel uit van de deelraad. De ChristenUnie/SGP

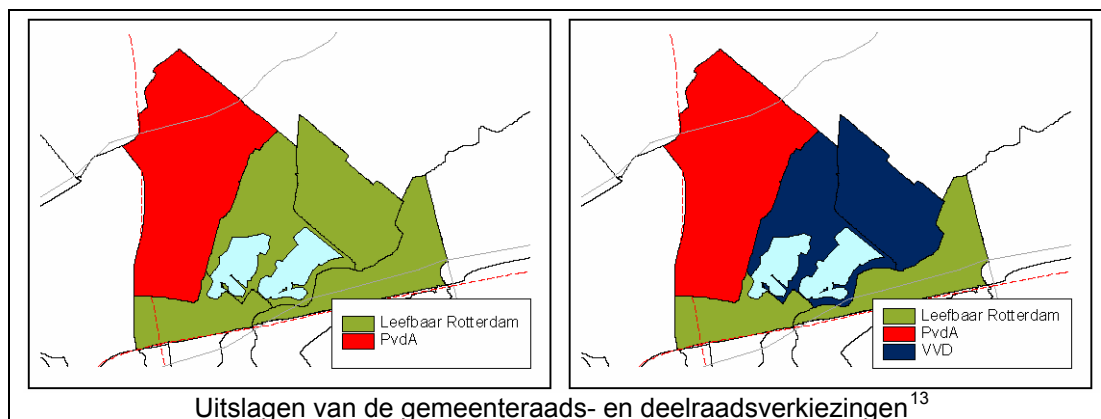
¹⁰ Nieuws van 20 april 2006. Zie de Bevolkingsmonitor 1^e kwartaal 2006 van het Centrum voor Onderzoek en Statistiek van de Gemeente Rotterdam (COS):

http://cos.rotterdam.nl/Rotterdam/Openbaar/Diensten/COS/Publicaties/PDF/06-2471_Bevolkingsmonitor_april2006.pdf

¹¹ Voor 2006 was geen getal, maar alleen het percentage allochtonen bij het COS te vinden: 26,4%

¹² "Hoe goed is uw gemeente?", Elsevier, 4 maart 2006

doet altijd mee aan de verkiezingen, maar haalt de laatste periodes de kiesdrempel niet. De SP (Socialistische Partij met leninistisch/maoïstische basis) deed in 2002 en 2006 niet mee aan de verkiezingen in deelgemeenten waar het verwachte resultaat minder dan 3 zetels zou zijn.

Analyse van de (deel)raadsverkiezingen van maart 2006 laat duidelijk de waterscheiding zien tussen Hillegersberg en Schiebroek. Schiebroek is PvdA en Hillegersberg VVD/Leefbaar Rotterdam. De woningwaarde blijkt belangrijker te zijn voor de keuze van de partij dan het "allochtoon" zijn. En beide verbanden zijn marginaal ($R^2 \leq 0,83$).

Zijn burgers voorstander van het bestaan van deelgemeenten? Dat is lastig te beoordelen. Politieke partijen als Leefbaar Rotterdam en de SP zijn tegenstander, maar doen wel mee aan deelraadsverkiezingen. Zowel de PvdA (Commissie Wolfson) als de VVD (Commissie Deelgemeentebestel, zie de volgende paragraaf) zijn kritisch. De burger kán er overigens zich elke deelraadsverkiezing over uitspreken door alléén een stem uit te brengen voor de gemeenteraad. Door het verschil in opkomst (er is maar één oproepkaart voor beide verkiezingen) tussen gemeente en deelgemeente ontstaat een soort referendum. Ik heb dat dit jaar enigszins ludiek onder de aandacht gebracht met de websites www.stemvoordedeelgemeente.nl en www.stemtegendedeelgemeente.nl. Veel heb ik er verder niet toe gedaan. Je moet goed weten waar je mee bezig bent en welk doel het dient als je in een grote stad je als particulier gaat bemoeien met verkiezingscampagnes.

Verkiezingen als alternatief referendum

AD Rotterdams Dagblad, 28 februari 2006. Redelijk ruim artikel over het opkomstreferendum.

In Hillegersberg-Schiebroek stemden in 1998 244 mensen blanco, in 2002 268, maar in 2006 slechts 137. De legitimiteit van deze deelgemeente is volgens die gegevens dus gegroeid.

Volgens de Veiligheidsindex¹⁴ zijn de inwoners in Hoek van Holland (92%), Prins Alexander (86%) en Hillegersberg-Schiebroek (85%) het meest tevreden met de eigen buurt.

¹³ M. van Rhee, C. de Vries, G. Koster, H. van Lith en P. Burger, "Analyse deelraadsverkiezingen 2006", COS, zie <http://cos.rotterdam.nl/smartsite229.dws?goto=2098450&style=2036>

¹⁴ Veiligheidsindex 2006, Programmabureau Veilig van de Gemeente Rotterdam, zie www.rotterdamveilig.nl/Media/pdf/wijkanalyses/Veiligheidsindex%20verkort%202006.pdf

3.3 Bestuurlijk

Artwork JS 2006 tbv websites
www.stemvoordedeelgemeente.nl en
www.stemtegendedeelgemeente.nl

Deelgemeenten worden genoemd in de Gemeentewet, en hebben verordenende (wetgevende!) bevoegdheden afgeleid van de centrale stad. In de notitie “Rotterdam, overbedeeld?” van de Rotterdamse VVD Commissie Deelgemeentebestel¹⁵ staat een uitstekend hoofdstuk over de bevoegdheden. De bevoegdheden van de deelgemeenten liggen formeel vast in de Deelgemeenteverordening. Sommige bevoegdheden zijn geheel overgedragen (welzijn en beheer buitenruimte), andere gedeeltelijk (parkeren, horeca, wonen enzovoort). Daarnaast zijn enkele dienstverlenende gemeentelijke taken, zoals paspoortafgifte gedeconcentreerd. Ten slotte heeft de deelgemeente nog een adviseringsfunctie (bijvoorbeeld ten aanzien van wijzigingsplannen op het terrein van

ruimtelijke ordening) en een signaleringsfunctie naar de “Coolsingel” (centrale stad).

De belangrijkste formeel overgedragen bevoegdheid is welzijn. Beleidsmatig ligt dit bij de deelgemeente, de uitvoering is ‘doorgedecentraliseerd’ naar lokale stichtingen. Hierover bestaan weinig principiële bezwaren, zij het dat wel ter discussie staat of de uitvoering goed, dat wil zeggen doelmatig, wordt gedaan.

De tweede echte deelgemeentelijke bevoegdheid is de verantwoordelijkheid voor het beheer van de buitenruimte. Hierbij is duidelijk dat deze taak direct raakt aan centraal beleid (bijvoorbeeld hoofdverkeersaders) en daarom niet door de deelgemeente in isolement kan worden verricht, er is sprake van wederzijdse afhankelijkheid.

In bijlage 2 van de VVD notitie wordt opgemerkt dat het niet eenvoudig is de afbakening van bevoegdheden precies aan te geven. Hoewel bij de deelgemeenteverordening een limitatieve lijst is gegeven wordt verwezen naar vele wetten en regelingen. Het was de VVD commissie onmogelijk 100% zekerheid te krijgen over waar de scheiding ligt als het bijv. gaat over voor de hand liggende onderwerpen als wijk economie, speeltuintjes, volkstuinten, enz.

Wat kost dat deelgemeentesysteem nou? De VVD-notitie komt met de volgende tabel:

	2003	1 jan 2001	per		inw. per ambtenaar
	deelgemeente- fonds ÷ €1.000	inwoners	inwoner in €	ambtenaren	
Delfshaven	34.762	72.023	483	126	572
Overschie	10.198	16.279	626	31	525
Noord	22.871	51.376	445	68	756
Hillegersberg					
Schiebroek	18.616	40.619	458	53	766
Kralingen Crooswijk	26.267	51.891	506	70	741
Prins Alexander	34.483	84.554	408	100	846
Feijenoord	33.428	72.320	462	95	761
IJsselmonde	27.743	60.866	456	79	770
Charlois	32.382	66.341	488	97	684
Hoogvliet	17.498	36.619	478	70	523
Hoek van Holland	7.974	9.442	845	38	248
	266.222	562.330	473	827	680

¹⁵ VVD Commissie Deelgemeentebestel, “Rotterdam, overbedeeld?”, 2 juni 2004. De commissie stond onder voorzitterschap van hoogleraar bestuurskunde en senator Uri Rosenthal.

Volgens de VVD-notitie gaven gemeenteraad en Burgemeester en Wethouders naar aanleiding van een onderzoek van Ernst & Young in 1999 aan dat ook als bevoegdheden maximaal worden ontmengd, het Rotterdamse bestel kenmerken van inefficiëntie in zich zal blijven dragen. De keuze voor gekozen democratie op deelgemeenteniveau 'kost' dus geld.

Bovenstaande tabel suggereert dat de deelgemeenten "dus" 473 Euro per inwoner kosten. Volgens mij wordt van een groot deel van het geld dat de deelgemeenten krijgen gewoon schoolmaatschappelijk werk gedaan, en straten en parken onderhouden, jeugdactiviteiten gehouden, en sportaccommodaties geëxploiteerd. In het rapport staat letterlijk: "Het totaal geeft echter een beeld van een overmaat aan 'overhead', veel bestuurders en hoge kosten." Dat klopt volgens mij niet.

In Hillegersberg-Schiebroek gaat in 2006 (Begroting) 8,8% naar de begrotingstitels 211-261, dat je de 'overhead' zou kunnen noemen, maar waar niet alleen het deelgemeentebestuur onder valt, maar ook juridische zaken en veiligheidsbeleid. Ik neem het ruim. Als die 8,8% wordt aangenomen als Rotterdams gemiddelde, dan is 8,8% van 473 slechts 3,48 Euro per inwoner per maand. Je zou kunnen argumenteren dat er ook aan de gemeentelijke kant "overhead" is wegens de deelgemeenten, omdat gemeentelijke diensten aparte "accountmanagers" moeten instellen om de deelgemeenten te bedienen. Aan de andere kant kun je ook argumenteren dat zelfs bij afschaffing van de deelgemeenten ook de critici volhouden dat er vertakkingen van de gemeente moeten zijn tot in de wijken. Het zou interessant zijn om te kijken welke "bestuurskosten" in Den Haag en Utrecht (steden zonder deelgemeenten) worden gemaakt. Het lijkt mij sterk dat zelfs met stroomlijnen een besparing van meer dan 10 Euro per inwoner per maand mogelijk is. En daarvan moet je je afvragen of die besparing wordt uitgekeerd aan de burgers, of dat er weer een ander gat mee wordt gevuld. De Rotterdamse bestuursdienst heeft naar verluid (exacte cijfers kon ik niet vinden) meer ambtenaren in dienst dan alle deelgemeenten samen.

Als het over Hillegersberg-Schiebroek gaat dan valt op dat er maar 1 ambtenaar is op 766 inwoners. Dat is de op 2 na voordeligste score, na Prins Alexander en IJsselmonde.

3.4 Beleid

Jaarlijks meet de gemeente Rotterdam de veiligheidssituatie in de stad. De waarde van dit meetinstrument zit in het kunnen volgen van de ontwikkeling van de sociale veiligheid op wijk-, deelgemeentelijk en stedelijk niveau. Alle 62 wijken in de stad krijgen een cijfer variërend van 1 tot en met 10. Dit cijfer is een samenvoeging van de gegevens van politie, de gemeentelijke diensten en de mening van in totaal 13.500 Rotterdammers over de veiligheid in hun wijk. Het gaat dan om zaken als diefstal, drugsoverlast, geweld, inbraken, overlast, vandalisme, schoon en heel en verkeer. Het unieke van de Rotterdamse Veiligheidsindex is dat ze is samengesteld uit objectieve en subjectieve indicatoren.

De meest recente Veiligheidsindex¹⁶ geeft de volgende uitkomst:

	'01	'02	'03	'04	'05	Situatie nu
Rotterdam	5,6	5,6	6,2	6,6	6,9	Vergt aandacht
Hillegersberg-Schiebroek	7,7	7,9	8,3	8,8	9,1	Veilig

Hillegersberg-Schiebroek staat bekend als erg schoon. In Rotterdam zijn er 2427 meetpunten (exclusief havengebied en bedrijfsterreinen) waar vier keer per jaar wordt gemeten hoe schoon het is. Daarvoor is een handig visueel systeem bedacht. Bij de nulmeting in 2002 scoorden in Hillegersberg-

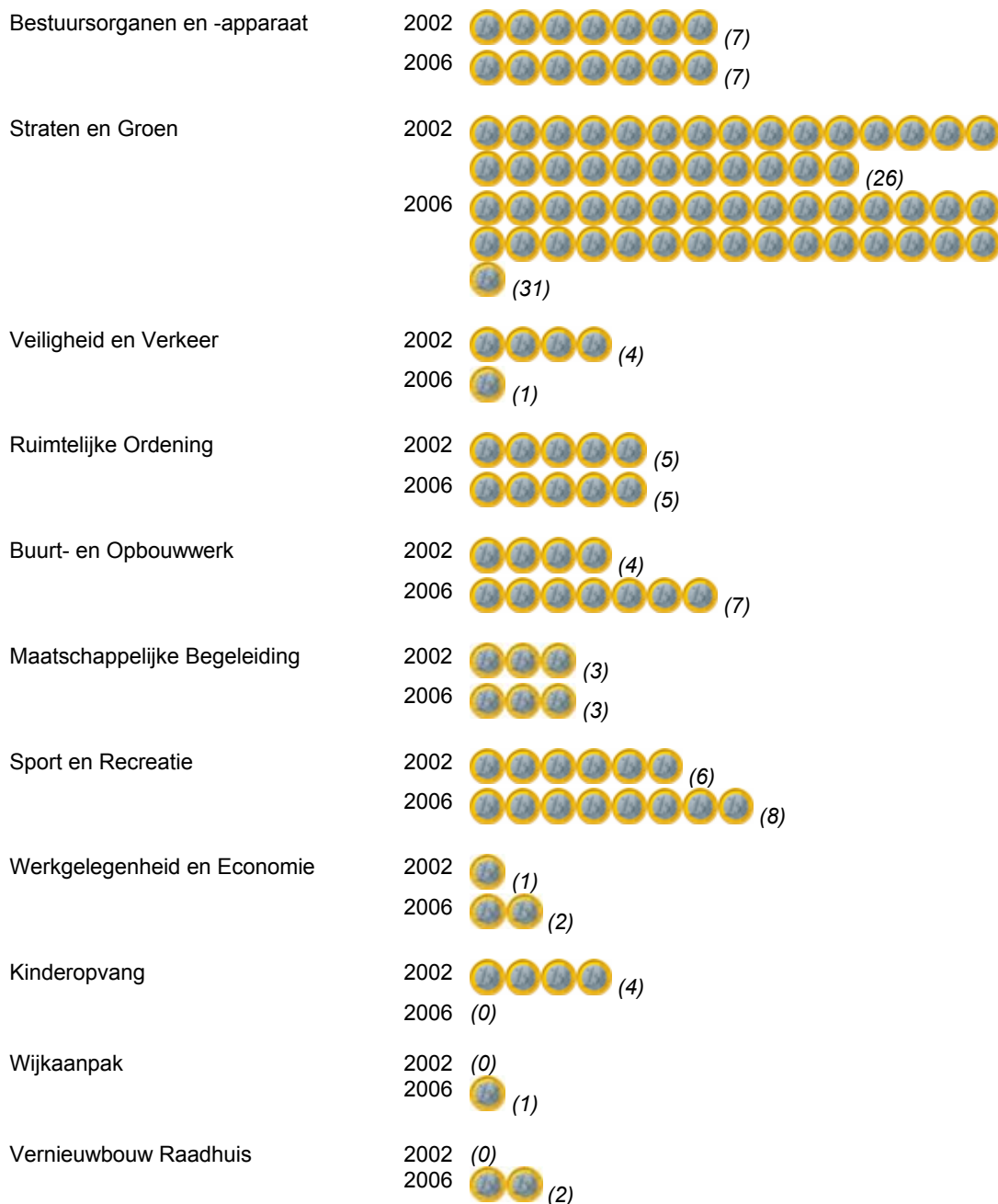

Ook in een veilige deelgemeente bestaat criminaliteit. Hier een straatmonument voor de moord op een kampioen kickboxen. Dat haalde de landelijke pers. Foto JS, september 2005

¹⁶ Veiligheidsindex 2006, Programmabureau Veilig van de Gemeente Rotterdam, zie www.rotterdamveilig.nl/Media/pdf/wijkanalyses/Veiligheidsindex%20verkort%202006.pdf

Schiebroek 2 meetpunten onvoldoende.¹⁷ In Delfshaven waren dat er bijvoorbeeld 51. In 2003 gingen 6 meetpunten op “rood” (deelgemeente Noord, bijvoorbeeld, 61). En in 2004 in onze deelgemeente maar 1 (Delfshaven 48).

Probleem daarbij is dat in deelgemeenten als Noord en Delfshaven de inwoners er zo'n zoi van maken, dat de Rotterdamse gemeentereiniging ROTEB daar veel vaker moet vegen. Omdat elke euro maar 1x kan worden uitgegeven, de capaciteit bij ROTEB beperkt is, en er gedwongen winkelnering is van de deelgemeenten bij diensten als de ROTEB, komt er dan druk te staan op het vegen in Hillegersberg-Schiebroek. Hoewel dat niet tot de officiële taken van de dagelijks bestuurders hoort, moeten die alle zeilen bijzetten om de aandacht van de centrale stad bij het kwaliteitsniveau van de deelgemeente te houden.

In mijn Politiek Testimonium uit 2002 presenteerde ik een tabel waarin de saldi van inkomsten en uitgaven voor 2002 en 2006 worden gegroepeerd en samengevat in “muntjes”. Hoewel de begrotingssystematiek is gewijzigd dacht ik toch deze tabel opnieuw te kunnen maken, en aan te kunnen vullen met hoe nu, 4 jaar later, tegen het noodzakelijke werk voor 2006 wordt aangekeken.

¹⁷ “Resultaat op Straat – Programma van uitvoering 2004/2005 van Roteb, Stadstoezicht en Gemeentewerken”, april 2005, zie www.vng.nl/olibdocs/Gemeentelijke%20stukken/2005/182206.pdf

Elke muntje staat voor 269.000 Euro. Dat bedrag is ontstaan door in 2002 met de begrotingssystematiek van toen precies 50 muntjes te besteden en te verdelen over de onderwerpen. Inmiddels liggen er voor 2002 60 muntjes en voor 2006 67. Behalve een toename in budgetruimte is het grote verschil tussen 2002 en 2006 hoe er wordt omgegaan met reserves. Dat geeft ook maar weer eens aan dat het beoordelen en controleren van overheidsuitgaven mede wordt bepaald door de boekhouder in overheidsdienst.

Ook al is de staat van onderhoud "goed", toch kunnen bewoners van het complex Arcadia niet altijd hun rondje lopen door te hoog opgeschoten brandnetels. Foto JS, 2005

Wat valt op:

- Noodzakelijk en jaarlijks terugkerend onderhoud aan wegen en groenvoorzieningen bepalen voor een groot deel de onvrije beleidsruimte van de deelgemeente. Daar komen dan de vaste relaties bij met leveranciers die vaak alleen leveren aan de deelgemeente en daardoor eigenlijk gewoon onderdeel zijn van de overheid, maar niet als zodanig op de begroting staan.
- In 2002 waren er 10 relevante onderwerpen. Dat zijn er nu nog maar 8. De vernieuwbouw van het raadhuis kan gerust worden opgeteld bij de kosten van het bestuursapparaat. Ik heb ze apart gehouden omdat het om tijdelijke extra kosten gaat.
- De kosten van het bestuursapparaat zijn in 4 jaar dus eigenlijk niet gestegen¹⁸, terwijl het totale budget van de deelgemeente wel steeg. Over het algemeen zet de deelraad 3 volle salarissen (fte's) in, die eventueel worden verdeeld over 4 bestuurders. Voor de komende periode 2006-2010 zelfs maar 2,9 salaris met 4 bestuurders. In de periode 2004-2006 deden 2 bestuurders naar volle tevredenheid al het werk. Het is opmerkelijk dat de bestuurskosten niet stegen, terwijl tussen 2000 en 2004 de salarissen van de leden van het bestuurscollege stegen van 3.941,08 Euro per maand naar 5.925,23 Euro. Zijn salarisverhogingen van bestuurders afgewenteld op de rest van de organisatie?
- Veiligheid en Verkeer is vooral gedaald door een veel lager budget voor verkeerszaken. Waarschijnlijk door een andere werkverhouding tussen de centrale stad en de deelgemeenten.
- Zowel Straten en Groen, als Buurt- en Opbouwwerk zijn gestegen. Daarmee is elke beschuldiging dat het vorige college "asociaal" was, van de baan. Politici gebruiken de term asociaal graag als er minder Euro's gaan naar de welzijnsindustrie, of dat geld nu effectief wordt besteed of niet. Nadere analyse levert op dat de stijging van Buurt- en Opbouwwerk vooral komt door flink meer geld voor jeugdbeleid: meer dan 7 ton per jaar. Dat komt ook doordat de peuterspeelzalen met 3 ton vroeger onder "kinderopvang" vielen en nu onder jeugdbeleid.
- Het budget voor Sport en Recreatie bestaat voor een groot deel uit het geld dat elk jaar moet worden bijgepast in de exploitatie van spotcomplex De Wilgenring: ongeveer 1 miljoen. Daarbovenop heeft de gemeentelijke dienst de belastingbetaler via de deelgemeente verzocht nog 17.000 Euro extra te doneren om te vieren dat deze kostenpost 10 jaar bestaat en het ambtelijk management er al 10 jaar niet in slaagt om noodzakelijke reparaties te doen en vandalen (financieel) aan te spreken op hun gedrag. Grappig: een paar jaar geleden wilde de deelgemeente wat aan de bodemloze put doen door de tarieven voor het schoolzwemmen met 20% te verhogen. De wethouder van de centrale stad die dat moet betalen regelde toen dat alle schoolkinderen met bussen naar andere zwembaden zouden gaan, waardoor juist een strop ontstond. Lesje marktwerking? Of komt het omdat de ene sublokale overheid meer budget toekent aan hun zwembad (ten koste, dus, van andere diensten voor hun burgers) dan

¹⁸ Deelraadsleden doen zich soms voor als vrijwilligers. Ik kreeg in 2003 gewoon 766 Euro per maand voor mijn raadswerk in een deelgemeente van net meer dan 40.000 inwoners. Veel deelgemeenten organiseren hun vergaderingen buiten kantooruren. Als je een baan hebt loop je geen inkomsten mis, en hebt eigenlijk alleen een (zeer) drukke hobby. Bij het kleinere pakket bevoegdheden dat deelgemeenten hebben ten opzichte van gemeenten is het evenwel moeilijk om 10 uur gemiddeld per week te besteden. En veel deelraadsleden komen daar niet eens aan, en doen vooral de vergaderingen met de andere raadsleden in plaats van wijkactiviteiten. Enfin, op basis van een werkweek van 36 uur kom je dan op een omgerekende vergoeding van 36 gedeeld door 10 maal 766 = 2.758 Euro per maand. Ter vergelijking: het minimumloon lag in 2005 op 1.264,80 Euro per maand bruto en een alleenstaande met bijstand kreeg in dat jaar 549,28 Euro per maand.

de andere sublokale overheid, en de centrale overheid shopt daarin. In dat systeem zou de sublokale overheid die bijvoorbeeld stopt met groenonderhoud en een gratis zwembad aanbiedt, alle schoolzwemmen uit Rotterdam aantrekken.

- Kinderopvang is geen deelgemeentelijke taak meer na de wetswijzigingen van een paar jaar geleden. De grote voormalige stichting kinderopvang is nu een BV.

Samenvattend:

- De begroting bestaat voor de helft uit verplichte nummers als onderhoud van straten en groen. En ook van het welzijnsdeel is aannemelijk dat de loonkosten een groot deel van het budget uitmaken, en voor een groot deel geen jaarlijks te wisselen arbeidscontracten zijn.
- De deelgemeente is schoon, heel en veilig ten opzichte van Rotterdam. Er is dus naast de verplichte nummers weinig te doen.
- Stilstand is achteruitgang, en omdat er bestuurders zijn, willen ze wat te doen hebben. Bovendien is het lastig om de aandacht van de stad te houden bij het op peil houden van het hoge kwaliteitsniveau van Hillegersberg-Schiebroek waar in de rest van Rotterdam de bewoners het niet zo nauw nemen met sociaal gedrag, openbare hygiëne, veiligheid.

4. Analysesystematiek

Valt er nog iets meer te zeggen over de begrippen “lot” en “fortuin”? Interpreterend hebben die sterk te maken met een weging van positieve en negatieve aspecten van een kwestie, ook naar de toekomst toe. Wat we tegenwoordig een SWOT analyse noemen: Strengths, Weaknesses, Opportunities, Threats¹⁹. Een overzicht van de sterke en zwakke punten (kenmerken van de kwestie), en kansen en bedreigingen (ontwikkelingen, gebeurtenissen en invloeden waaraan de kwestie onderhevig is).

Ik heb gemerkt dat een SWOT analyse een uitstekende politiek neutrale manier (maar technocratisch, dus het zal niet in elke beslisomgeving goed werken) kan zijn om beleidskaders vorm te geven. Als voorzitter van de Commissie Welzijn had ik bedacht om eerst gezamenlijk een longlist op te stellen van alle mogelijke problemen die er zouden kunnen spelen op welzijnsgebied. Alles wat werd genoemd werd opgenomen op de lijst. Daarna is die longlist omgewerkt in een SWOT matrix. Alles wat werd gezegd door commissieleden is erin opgenomen, zo lang er geen tegenspraak was met andere punten. Tenslotte is die SWOT weer gebruikt om beleid zo vorm te geven dat de sterke punten bleven behouden, de zwakke punten werden opgelost, rekening houdend met de genoemde kansen en bedreigingen. Probleemgericht beleid, in plaats van vraaggericht, aanbodgericht, budgetgericht, enz. Een van mijn laatste handelingen als deelraadslid was het als commissievoorzitter presenteren van de uitkomsten van de SWOT aan de deelraadsvergadering van juli 2003. Door de technocratische aanpak bleken politici zonder veel moeite constructief te kunnen samenwerken, gemotiveerd en met behoud van hun politieke eigenheid. Dus daarom maak ik ook in het kader van de publicatiereeks gebruik van een dergelijke analyse.

Het begrip *virtù* heeft wat meer voeten in aarde. *Virtù* betekent letterlijk deugd, maar kan ook geweld en bedrog impliceren²⁰. Met *virtù* kun je fortuna naar je hand zetten. *Virtù* is wat een politicus moet bezitten om succes te hebben. Een soort militaire vaardigheid. Volgens Van Gunsteren legt Machiavelli het niet precies uit, maar er wordt wel verwezen naar een aantal deugden en hun tegenstelling: vrijgevigheid-gierigheid, clementie-wreedheid, liefde-haat, trouw-ontrouw, enz. Dat zou een mooi punt zijn om vast te lopen met het analysekader. Immers, hoe moet ik hier deelgemeentelijke processen mee beschrijven? Dus even terug naar de opmerking van de militaire vaardigheden. Dat komt in de buurt van wat we tegenwoordig functie-eisen noemen. Aan veel in

Jeroen Bosch – De Zeven Hoofdzonden

¹⁹ Voor een snelle uitleg: nl.wikipedia.org/wiki/SWOT-analyse

²⁰ Van Gunsteren, blz. 32-55

personeelsadvertenties genoemde functie-eisen hebben we niet veel, omdat ze vaak te vaag blijven, of teveel op persoonlijke eigenschappen gericht in plaats van op de door Machiavelli bedoelde “militaire vaardigheden” (waarom eigenlijk niet?). Wat zijn vaardigheden die mijn eigen partij hoog stelt? Op de centen passen, bijvoorbeeld. De PvdA geeft hoog op van burgemeester Cohen van Amsterdam die de “boel bij elkaar houdt”. Zo kom ik tot het volgende rijtje moderne “deugden” om *virtù* mee te beschrijven. Bressers²¹ zegt al dat de eigen inbreng van de analist het risico met zich meebrengt van al te subjectieve en daarmee onjuiste interpretatie van het beleid. Juist door de basis van die eigen systematiek te expliciteren wordt de beschrijving controleerbaar. Excuses aan Machiavellisten die vinden dat ik nu wel erg ver dwaal van de intenties van Niccolò, maar één troost: het was inspirerend.

Het rijtje moderne “deugden” waarmee ik ook de analyse van “bedrijfsongevallen” voldoende mee denk te kunnen doen is:

- Bewaker van kosten/baten
- Bindend zijn/de boel bij elkaar houden
- Handelend naar nut/noodzaak
- Bewaker van regelgeving/ (beleids-/politieke) processen
- Empatisch vermogen, inleven in de mensen/burgers

Ik zal die deugden scoren met een plusje als een deugd aantoonbaar is ingezet. Machiavelli zegt dat een bestuurder waar het nodig is vooral ook het tegenovergestelde moet doen. Waar aantoonbaar zal ik een minnetje neerzetten. En Machiavelli stelt dat ondeugden in het verborgene moeten worden uitgeoefend, zodat de reputatie van deugdzaamheid intact blijft.²²

Voor de liefhebbers: in veel beleidsanalyses wordt ingegaan op “doeleinden”, “informatie” en “macht”²³. De deugden bevatten referenties aan doelen. Informatie is op deelgemeentelijk niveau vrij gemakkelijk te vergaren. Chargerend: een lantaarnpaal staat scheef, en met je fiets kun je dat verifiëren. Evenzo: je belt een directeur van een welzijnsstichting op, en dezelfde middag zit je bij hem aan de koffie. Of actoren op deelgemeentelijk niveau die informatie ook vergaren is niet te controleren. Macht komt je op deelgemeentelijk niveau ook aanwaaien als je er niet naar streeft, en wordt vermengd met gezag. Ik was fractievoorzitter (=macht) zonder gezag. En als fractievoorzitter van de grootste deelraadsfractie bleek ik gezag te hebben, allicht zonder democratisch gelegitimeerde macht. Als u opspringt en zegt “nou heb je het verkeerd begrepen”, dan kan dat zo zijn, en daarom laat ik de factor “macht” weg. Wel is waar dat het begrip “de boel bij elkaar houden” een belangrijk relationeel aspect heeft van wederzijdse afhankelijkheden, en daarbij spelen vraaggedrag en macht een rol.²⁴ En, elke politicus wil wel eens aan de knoppen zitten, maar bij mijn weten gaan de meesten op deelgemeentelijk niveau niet tot extreme acties over om dat te bereiken.

²¹ J.Th.A. Bressers, “Analyse en evaluatie van de beleidsinhoud”, in: H.J. Blommestein, J.Th.A. Bressers, A. Hoogerwerf, “Handboek Beleidsevaluatie”, Samsom, Alphen aan den Rijn, 1^e druk, 1984, blz. 62

²² Van Gunsteren, blz. 50

²³ J.A.M. Maarse, “Analyse en evaluatie van het beleidsproces”, blz. 91 en J.Th.A. Bressers, “Analyse en evaluatie van beleidseffecten”, blz. 121 in: “Handboek Beleidsevaluatie”

²⁴ Zie bijv. blz. 45 en vooral hoofdstukken X en XI (blz. 75-84) van R.H. Lieshout, “Enige eerste principes van de politieke economie en hun toepassing op internationale vraagstukken”, Boekelo, 1989. Lieshout maakt overigens geen onderscheid tussen gezag en macht.

Streef niet naar het haalbare, maar naar het denkbare

Pim Fortuyn

De stad Rotterdam heeft veel grootstedelijke problemen die op dit moment op een voortvarende manier door het college van B & W en de coalitie van Leefbaar Rotterdam, CDA en VVD worden aangepakt. Wegens vertrek van de wethouder veiligheid zoekt de fractie van Leefbaar Rotterdam een:

Wethouder (m/v)

Leefbaar Rotterdam is op zoek naar een bestuurder

- die in staat is het programma van Leefbaar Rotterdam in daad, woord en geschrift uit te dragen: in het college, de raad, de fractie en de media en vanzelfsprekend in de stad,
- die op inspirerende wijze leiding kan geven aan ambtenaren,
- die goed kan functioneren binnen het daadkrachtige college van B & W,
- die kan werken onder de druk van de afrekenbare doelstellingen, in het collegeprogramma 2002-2006,
- die op creatieve wijze zijn/haar bijdrage kan leveren aan het oplossen van de problemen waar onze stad voor staat,
- die realistisch en pragmatisch is,
- die affiniteit heeft met het openbaar bestuur.

Sollicitaties, voorzien van c.v. en referenties kunt u vóór 14-2-04 richten aan de voorzitter van de sollicitatiecommissie Ronald Sørensen, Leefbaar Rotterdam, postbus 8734, 3009 AS Rotterdam.

www.leefbaarrotterdam.nl

Funcie-eisen in het openbaar bestuur: advertentie van Leefbaar Rotterdam voor een wethouder

5. Cases

5.1 (Zinloze?) spelregels

Korte beschrijving kwestie Lokaal Steunpunt Mantelzorg (2001)²⁵

In 2000 kwam een van de leveranciers van welzijnsdiensten bij mij met twee projecten waarvoor extern geld beschikbaar was om een uitvoerbaarheidsonderzoek te doen. Een van die projecten was een steunpunt voor mantelzorgers. In maart 2001 is er een verkennend gesprek geweest. Dat is verder uitgewerkt ten behoeve van de Begroting 2002. In het opstellen van die Begroting kreeg het, tegen mijn zin, uiteindelijk slechts een middenprioriteit, wat in de praktijk betekende dat het pas door zou gaan als tijdens 2002 geld over zou zijn.

Om de deelraad goed te informeren nodigde ik voor een vergadering van de commissie Welzijn een woordvoerder van de Initiatiefgroep Mantelzorgsteunpunt Hillegersberg-Schiebroek uit. Een groep bij mantelzorg betrokken mensen. Daarop kreeg ik te horen dat dat “not done” was, om, terwijl ik deel uitmaakte van een college dat een middenprioriteit had gegeven aan een project, de deelraad te motiveren dat te veranderen. Maar zo ver ging mijn bemiddeling niet.

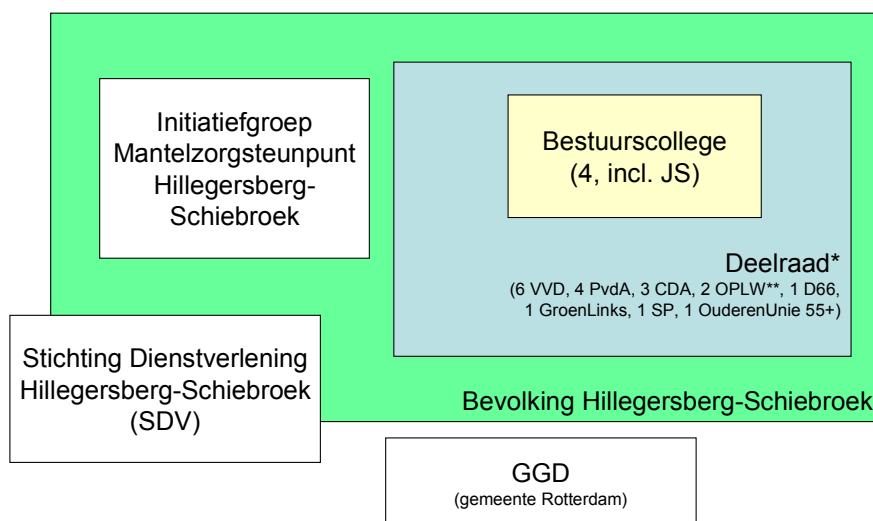
Toen de kwestie in de raadsvergadering over de deelgemeentelijke begroting aan de orde kwam was inmiddels de raad unaniem van mening dat het project een hoge prioriteit moest krijgen. Er werd flinke druk op mij uitgeoefend om buiten de vergadering om met geld te schuiven en een oplossing aan de deelraad te presenteren. Hoewel dat moeilijk was, aangezien ik en de rest van het college het niet zagen zitten om andere welzijnszaken zo maar even geld afhandig te maken, bleef de druk hoog. Omdat de lobby tijdens de pauze van de raadsvergadering, waar een warme maaltijd van boerenkool met worst werd geserveerd aan alle aanwezigen, door bleef gaan, zei ik met zoveel woorden dat ik geen voorstander was van een boerenkoolakkoord, maar dat de deelraad zelf haar taak moest opnemen en prioriteiten en geld schuiven. Ik stuurde dus aan op een openlijke tegenstem van de deelraad. Dat is iets dat politici over het algemeen proberen te vermijden. Er is een regel dat bestuurders die de deelraad tégen hebben aan invloed inboeten. Vandaar dat de VVD-fractievoorzitter om die reden extra aandrong. En ik deed dat niet. Trouwens, ik heb zelf nooit gemerkt dat een bestuurder aan gezag of invloed zou inboeten door een verloren besluit.

Twee (zinloze?) regels dus:

1. Waarom mag een bestuurder alleen publiek uitnodigen in een besluitvormende vergadering als dat publiek dezelfde mening heeft?
2. Waarom zou een bestuurder aan invloed verliezen door een zuiver en openbaar besluitvormend proces waarbij argumenten worden uitgewisseld, zonder achterkamertjespolitiek?

²⁵ Bronnen: dossier bij vergadering Commissie Welzijn 10 oktober 2001 en de stukken bij en notulen van de Begrotingsvergadering van 5 november 2001

Situatieschets

* In 2001 is het Bestuurscollege nog onderdeel van de deelraad
 ** OPLW=Leefbare Wijk, sinds 1982 politiek actief

Jaar: 2001	Stelsel: Monistisch/Dualistisch
Sterke punten (Strengths) <ul style="list-style-type: none"> Mantelzorgers zijn essentieel om zorgbehoevende mensen (ouderen, gehandicapten, chronisch zieken) langer in hun zelfstandige woonsituatie te laten functioneren. De druk op mantelzorgers is groot. Daarom is het belangrijk dat zij worden ondersteund, in praktische zin (hulp en informatie) en door het bieden van emotionele steun (een luisterend oor en lotgenotencontact). Past in deelgemeentelijke kaders ("Het voorkomen van maatschappelijk isolement en uitval", "Het creëren van voorzieningen enerzijds en eigen verantwoordelijkheid van mensen anderzijds. De deelgemeente moet de voorwaarden tot het nemen van initiatief scheppen", "Er zal liefst geen doelgroepen beleid worden gevoerd, etc.,etc.") Kosten slechts 15.800 Euro per jaar tot 2005. 	Zwakke punten (Weaknesses) <ul style="list-style-type: none"> Subsidiëringsbeleid is onderwerp van discussie. Daarom is nieuw beleid niet opportuun. Er is afspraak om geen nieuwe structurele dingen te starten. Deelgemeentelijk budget voor 2001 is op. Onduidelijk waarom leverancier SDV dit niet uit eigen middelen bekostigt. SDV bestrijkt vooral Schiebroek, en het aantal maatschappelijk werkers per inwoner zou moeten volstaan (NB dit werd door SDV bestreden).
Kansen (Opportunities) <ul style="list-style-type: none"> Lopende trein: sinds 1997 biedt GGD Rotterdam ondersteuning bij opzetten en functioneren van lokale steunpunten mantelzorg. In 2001 waren er al 6 in Rotterdam. Het streven van de gemeente Rotterdam was dat voor 2004 in alle deelgemeenten een steunpunt Mantelzorg zou functioneren. De financiering tot 2005 zou maar voor 1/3 voor rekening komen van de deelgemeente, de rest door andere partijen. Dit was een eindig aanbod. 	Bedreigingen (Threats) <ul style="list-style-type: none"> Kosten voor de toekomst zijn hoger dan die 15.800 Euro. Naar verwachting rond 45.000 Euro. Dat gaat dan ten koste van ander beleid. Als het steunpunt er eenmaal is, en de evaluatie na 2 jaar pakt negatief uit, dan is het toch niet gemakkelijk om ermee te stoppen.

Virtù Matrix

Actor	Kost	Bind	Nut	Regel	Empa
Bestuurscollege (Dagelijks Bestuur van de deelgemeente)	+	+	+	+	?
Deelraad	+	+	+		+
Stichting Dienstverlening Hillegersberg-Schiebroek (SDV)	+	+	+	+	+
GGD Rotterdam (gemeente)					

Actor	Kost	Bind	Nut	Regel	Empa
Initiatiefgroep Mantelzorgsteunpunt	+		+	+	+

Legenda: Kost=Bewaker van kosten/baten ●☞ Bind=Bindend zijn/de boel bij elkaar houden ●☞ Nut=Handelend naar nut/noodzaak ●☞ Regel=Bewaker van regelgeving/ (beleids-/politieke) processen ●☞ Empa=Empatisch vermogen, inleven in de mensen/burgers

Tegen de zin van dagelijks bestuur

Meer geld mantelzorg en vrijwilligerswerk

Maasstad, 7 november 2001

HILLEGERSBERG-SCHIEBROEK - De begroting 2002 van de deelgemeente Hillegersberg-Schiebroek leek niet veel vuurwerk te zullen opleveren. De meeste beschouwingen waren aan de tamme kant. De verstandhouding tussen deelraad en bestuur kantelde toen welzijnspartefuillehouder Joost Smits zijn poot stijf hield en weigerde de deelraad zijn zin te geven om meer geld beschikbaar te stellen voor een steunpunt mantelzorg en voor vrijwilligerswerk.

Jan de Reus (VVD) noemde zijn partijgenoot Smits halsstarrig. De opstelling van Smits leidde tot indiening van verschillende moties. De VVD vroeg het bestuur onderzoek te doen naar de mogelijkheid na de verkiezingen van maart het aantal deelraadsleden terug te brengen van negentien naar vijftien. Het geld dat dat oplevert kan dan worden besteed aan mantelzorg en vrijwilligerswerk, het kunstfestival Schiebroek, kinderboerderij Wilgenhof en een jaartje subsidie voor scoutinggroep Oranje-Blauw. Deze motie werd met dertien tegen vier stemmen aangenomen. De kleine partijen voelden er niet veel voor. Hans Ramaer (Leefbare Wijk) en Jack Fens (CDA) zijn bang dat de maatregel ten koste gaat van de kleine partijen en dus ten koste van het democratisch gehalte van de deelraad.

Een motie van de PvdA, waarin gedetailleerd werd opgenomen welke sectoren een onsje meer krijgen, werd eveneens aangenomen met dertien tegen vier stemmen. Alleen de bestuursleden stemden tegen. Het bestuur wenst vast te houden

aan eigen prioriteiten zoals jongerenwerk en kinderbeleid. Edward Sterenberg (PvdA) zei het van belang te vinden dat de motie wordt aangenomen omdat het lang niet zeker is of de VVD-motie genade vindt bij het gemeentebestuur, dat moet beslissen over het aantal deelraadsleden.

Volgens de PvdA-motie gaat er meer geld naar mantelzorg (16.000 euro), vrijwilligerswerk (10.000 euro), Oranje-Blauw (1500 euro), kunstfestival Schiebroek (5000 euro) en Wilgenhof (10.000 euro). Dekking wordt gevonden door bezuiniging op de Stichting Kinderopvang Hillegersberg-Schiebroek (16.700 euro) en op jeugdbeleid (15.000 euro) en door heffing van een kwartje op vrij zwemmen in de Wilgenring. Dit zogenaamde kwartje van Hodes levert ongeveer 10.300 euro op.

Smits trachtte tevergeefs het tij te keren. Hij rekende voor dat uitvoering van de motie betekent dat een op de vijftig plaatsen kinderopvang en een op de veertig plaatsen buitenschoolse opvang bij de SKH verdwijnt. Sterenberg zei dat te betwijfelen aangezien de SKH geen arme instelling is. Hij denkt dat genoemde korting niet ten koste hoeft te gaan van gesubsidieerde opvang. Vijftienduizend euro minder voor jeugdbeleid betekent volgens Smits dat 22 procent van het budget voor de uitvoering van activiteiten ten behoeve van jongeren verloren gaat.

De begrotingsbehandeling leverde nog twee moties op die door het dagelijks bestuur van de deelgemeente werden overgenomen. Het gaat om een motie van Frans Bruinsma (GroenLinks) waarin hij het dagelijks bestuur verzoekt zich in te spannen voor de realisatie van bredere fietspaden langs de Straatweg en een motie van Leefbare Wijk waarin om maatregelen wordt gevraagd de veiligheid op wegen als Molenlaan en Abeelweg te verbeteren. Volgens Hans Ramaer zijn deze wegen levensgevaarlijke racebanen geworden. Hij pleitte voor extra politie-surveillance, camerabewaking en ingrepen als gescheiden rijbanen om de veiligheid te vergroten. De Reus vindt dat de doorgaande wegen desnoods moeten worden ingericht als 30 km-zone.

Steeff Lobenstein

Toelichting bij de matrix:

Bestuurscollege geeft aan dat geld voor o.a. Mantelzorg ten koste gaat van andere zaken, zoals kinderopvang en jeugdbeleid (+ Kost). In de prioritering komt Mantelzorg dan lager uit (+ Nut/Noodzaak afweging). Subsidiëringsbeleid is onderwerp van discussie, er is afspraak om geen nieuwe structurele dingen te starten (+ Regel). Bij de motivatie tegen de door de deelraad gewenste aanpassingen van de begroting wordt erop gewezen dat het pakket aan maatregelen ten koste gaat van een deel van het jeugdbeleid, en dat 1 kindje minder in de hele dagopvang kan, en 1 kindje minder in de buitenschoolse opvang. Omdat er ook andere opties mogelijk zijn is deze vorm van empathie discutabel.

Deelraad doet moeite om geld te vinden, via meerdere moties, en vervolgens om die moties af te stemmen, deels in te trekken, zodat er een eindoplossing ontstaat die op een meerderheid kan rekenen (+ Bind). Daarbij wordt zowel een lange-termijnoplossing gevonden (VVD-motie) als een korte-termijn "kaasschaaf" (PvdA-motie). In de motivering steeds met oog voor de inwoners van de deelgemeente.

SDV zoekt zelf financiering uit (+ Kost). Legt zelf contact met de Initiatiefgroep Mantelzorgsteunpunt in de deelgemeente, de GGD, de deelgemeente (+ Bind). Komt met veel ondersteunende dossiers, ook over gevoeld tekort aan maatschappelijk werk (+ Nut). Vermeld in brieven verbindingen met bestaand beleid van de deelgemeente (+ Regel). En voegt een emotioneel appèl toe van de beoogde manager van het steunpunt (+ Empa).

GGD was vooral faciliterend.

Initiatiefgroep wijst op de mogelijkheden voor co-financiering, wijst op nut en noodzaak en op verbinding met bestaand beleid, en werkt vanuit de vertegenwoordigende rol van mantelzorgers.

Afsluitend

In de uitkomst was de virtù van de deelraad sterker dan die van het bestuurscollege (dagelijks bestuur van de deelgemeente). Interessant, want het bestuurscollege zet het volle scala aan virtù in. Ook interessant is dat er geen negatief gebruik van deugden (Machiavelli heeft het daarover) aantoonbaar is. Alle actoren lijken te goeder trouw, maar komen tot verschillende conclusies.

5.2 Achter Kamertjes

Sommige kwesties zijn onmogelijk te bespreken in publicaties als deze. Ik heb al eerder geschreven over de onregelmatigheden bij een welzijnsstichting in de deelgemeente.

Het rommelt in welzijnsland

(Kop in huis-aan-huisblad De Postiljon, 11 oktober 2000)

Zonder echt kritiek te hebben op procedures en afspraken is het misschien een goed idee om die procedures nog eens tegen het licht te houden. Wat is het geval? Er ontstaat een ernstig probleem waar veel banen, geld, en de voortgang van de kern van het welzijnsbeleid in een deelgemeente mee gemoeid zijn. Waar gá je dan voor? Als je te veel op de vorm af gaat (dat het "niet deugt") dan bereik je misschien dat er hier en daar een boete of een werkstraf wordt uitgedeeld, maar dat tegelijk het veel langer duurt voordat er weer prestatie wordt geleverd aan de inwoners van de deelgemeente. Dus moet het over inhoud gaan. Maar dan heb je al heel snel dat toch mensen bang zijn voor het eerverlies, de werkstraf en de boetes. Zeker als er politieke belangen meespelen. En dan verzeil je in achterkamertjes. Probleem daarbij is vervolgens dat je niet mag vertellen over wat zich in besloten vergaderingen afspeelt. Dus niet over wat in het bestuurscollege van de deelgemeente is besproken. Dus niet over wat in besloten vergaderingen van commissies van de deelraad is besproken. Het was zelfs zo dat toen de naburige deelgemeente hun welzijnsclub wel wilde laten fuseren met die in Hillegersberg-Schiebroek, mij werd verweten mogelijk de andere deelgemeente te hebben geïnformeerd over de onregelmatigheden en het technisch failliet. De ene sublokale volksvertegenwoordiger (want dat waren deelgemeentelijk wethouders toen nog) mag niet een andere sublokale volksvertegenwoordiger vertellen over een mogelijke kat in de zak.

Ik heb het vermoeden dat onevenredige kosten die te maken hebben met de onregelmatigheden nog steeds doorwerken in de exploitatie van de nieuwe fusiestichting. Omdat GroenLinks in 2004 de Tweede Kamer zo'n punt maakte van mogelijkheden voor klokkenluiders, en ook GroenLinks betrokken was in de deelgemeente bij de achterkamertjesonderhandelingen, heb ik in maart 2004 dus maar een mailtje gestuurd met een oproep. Zonder uit de school te klappen, maar verwijzend naar informatie die opvraagbaar is. Vooral naar aanleiding van wat ik las in de jaarstukken van de welzijnsstichting. Helaas, ik kreeg er geen reactie op, en meer kan ik dan volgens mij ook niet doen. Het gaat om mogelijk tonnen Euros per jaar. Moet je dan, als je achteraf dat constateert, je mond houden? Hoe onderzoek je je vermoeden? Is dat de prijs van sublokale democratie, resultaatgericht werken, de onvolkomenheden van menselijk handelen? Hebben achterkamertjes niet gewoon soms hun functie, die niet altijd leidt tot een bevredigende oplossing, maar wel werkbare voortgang? Helemaal 100% krijg je het nooit. Of moet je altijd kiezen voor de meest democratisch controleerbare oplossing, ook als dat in de praktijk wat minder resultaat geeft?

5.3 Van de Kaart

Korte beschrijving kwestie²⁶

Grote koppen in de krant in 2001 over de sluiting van een kinderdagverblijf wegens "bij brand gevaarlijk". Een ondernemer opende na lang wachten op vergunningen alvast een kinderdagverblijf voor 0 en 1 jarige babies. De slaappleaatsen waren in een half verdiepte ruimte zonder nooduitgang. Op advies van de brandweer en onder mijn leiding werd de zaak binnen 48 uur gesloten.

Later trad ik nog op op een congres in Amsterdam in aanwezigheid van Minister Donner van Justitie, op het hoofdpodium, naast ex-wethouder Dick Buursink. De enige Enschedese wethouder die aftrad naar aanleiding van de vuurwerkramp. Er verscheen zelfs een boekje van de landelijke GGD over regelhandhaving waarin dit als "case" werd opgenomen. Heel interessant allemaal, en toch ook weer niet. Wat is er nou bijzonder aan regelhandhaving? De verkeersagent die hardrijders flitst, of bekeurt voor kapotte fietsverlichting. Bovendien wil ik een andere kant van het verhaal belichten.

Er zaten twee kanten aan. De ene was dat de kinderopvang dicht moest vanwege het ontbreken van vergunningen in combinatie met de staat van het pand. De andere was dat het bestuurscollege van de deelgemeente van mening was dat de opvang überhaupt niet op die plek mocht zijn gevestigd. Dat onderbouwden we met een verwijzing naar een bestemmingsplan uit 1933. Er was een nieuw bestemmingsplan in de maak, maar dat was nog niet van kracht. Onderzoek had uitgewezen dat de oude verpauperende winkelstraat waar het kinderdagverblijf was gekomen juist toekomst had bij "gewone" detailhandel, in plaats van dienstverlening. Het oude bestemmingsplan spreekt van toegestane "gesloten bebouwing" waarbij het verboden is om "fabrieken, werkplaatsen, pakhuisen, industrieën, of andere bedrijfsgebouwen op te richten". Een kinderdagverblijf wordt in 1933 niet verboden, en dus in 2001 ook niet?

De GGD had al in februari contact opgenomen met het kinderdagverblijf via de deelgemeente. En we kregen een brief van wethouder Kuiper (PvdA) om het besluit over de veiligheidssituatie en de gewenstheid in de winkelstraat gescheiden te houden.

En daar zit hem de kneep in het voortraject. Immers, wie het besluit om de kinderopvang te sluiten zou willen bekritisieren zou zich wel drie keer bedenken na de vuurwerkramp in Enschede en de nieuwjaarsramp in Volendam. Het was aan de ondernemer, en gesteund door ouders, om toch die gang te maken om de twee gekoppelde besluiten te splitsen. Zoals de rechter zei: ja, het was terecht om de zaak te sluiten op advies van de brandweer, maar nee, het besluit om kinderopvang in welke vorm dan ook op die plek te verbieden was boterzacht. Uiteindelijk ging na 6 maanden de opvang weer open, in het bezit van vergunningen, en na de nodige aanpassingen aan het pand.

De vraag is of met al die goede bedoelingen en de vermenging van redeneringen het rechtsgevoel van de burger wel gediend is. Kun je vertrouwen op de lokale overheid, of is het recht aan de kant van wie een advocaat kan betalen, of een advocaat als buurman heeft?

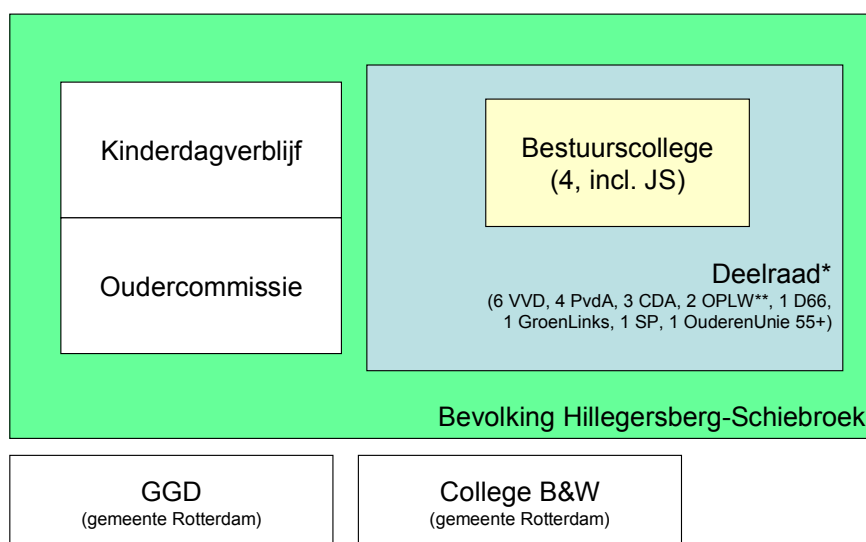
²⁶ Bronnen zijn eigen aantekeningen, krantenknipsels en openbare informatie die naar de deelraad is gestuurd.

'Ieders buurman is hier advocaat'

Burgers Hillegersberg-Schiebroek houden bestuurders scherp

(uitspraak van dagelijks bestuurder Barendrecht in Rotterdams Dagblad 11 juli 2003)

Situatieschets

* In 2001 is het Bestuurscollege nog onderdeel van de deelraad

** OPLW=Leefbare Wijk, sinds 1982 politiek actief

Jaar: 2001	Stelsel: Monistisch/Dualistisch
Sterke punten (Strengths)	Zwakke punten (Weaknesses)
<ul style="list-style-type: none"> IJzersterke motivatie wat betreft "bij brand gevaarlijk" 	<ul style="list-style-type: none"> Interpretatie over het van toepassing zijnde bestemmingsplan uit 1933 gaat (te) ver. Handhavend optreden leverde schrijnende situaties op voor de betrokken babies.
Kansen (Opportunities)	Bedreigingen (Threats)
<ul style="list-style-type: none"> Duidelijk signaal naar iedereen: geen gedoogbeleid. Stap in de richting van verbetering van de winkelstraat 	<ul style="list-style-type: none"> Weinig aandacht voor stress bij de ouders en kinderen. Kans op verloren rechtszaak.

Virtù Matrix

Actor	Kost	Bind	Nut	Regel	Empa
Bestuurscollege (Dagelijks Bestuur van de deelgemeente)			x	x	
Deelraad				x	
Kinderdagverblijf			x		x
Oudercommissie			x		x
College B&W (gemeente R'dam)			x	x	
GGD (gemeente Rotterdam)			x	x	?

Legenda: Kost=Bewaker van kosten/baten ● Bind=Bindend zijn/de boel bij elkaar houden ● Nut=Handelend naar nut/noodzaak ● Regel=Bewaker van regelgeving/ (beleids-/politieke) processen ● Empa=Empatisch vermogen, inleven in de mensen/burgers

Toelichting bij de matrix:

Het bestuurscollege redeneerde sterk vanuit nut/noodzaak (middel tot verbetering van een winkelstraat) als regelhandhaving. Er is weinig geprobeerd mensen op één lijn te krijgen, en er was weinig aandacht voor de beleving van de ouders en kinderen. Het huis-aan-huisblad De Havenloods van 3 mei 2001 citeert mijn woorden: "Ik heb de ouders erop gewezen dat ze hun problemen bij [de ondernemer] moeten neerleggen en niet bij de deelgemeente". Wel komt steeds de redenering naar voren dat bij brand niet alle kinderen uit het dagverblijf kunnen worden gehaald. Dat klinkt als empathie, maar lijkt vooral ingegeven door de motivatie voor regelhandhaving. Het gaat immers om een hypothetische situatie, terwijl er weinig aandacht is voor de reële problematiek van het moment.

Het kinderdagverblijf verbouwt wat nodig is. Er wordt getwijfeld aan het nut en de noodzaak van de absolute weigering om op die plek kinderopvang toe te staan. Met een verwijzing naar de situatie waarin de kinderen verkeren verzoekt men via de pers keer op keer om gedogen. Het is niet aan mij om in deze paper te twijfelen aan de goede bedoelingen.

Ook de oudercommissie doet via een ingezonden brief een beroep op het deelgemeentebestuur. Gaat ook in op het nut en de noodzaak van de bestemmingsplan-kwestie.

Wethouder Kuiper twijfelt aan de bestemmingsplan-redenering, maar onderschrijft de strakke lijn wat betreft regelhandhaving.

De GGD heeft al maanden voor de opening contact met het kinderdagverblijf, terwijl dat formeel nog niet nodig was. Ik aarzel om een kruisje voor empathie te zetten, maar er is kwalitatief boven de maatstaf gewerkt.

Totale oplage 417.075

Postiljon

EDITIE 2
Grafia Print & Media BV - Telefoon 015 3615050
Postbus 85 - 2640 AB Pijnacker - Ambachtsweg 4

Oplage 22.500 ex.
Hillegersberg - Schiebroek - 110 Morgen - Kleiwegkwartier - Terbregge

Verplicht dicht

■ De eigenaar van [redacted] aan de [redacted] heeft het kinderdagverblijf moeten sluiten op last van de deelgemeente, brandweer en GGD.

(Foto: Seert)

Afsluitend

Goede bedoelingen hebben in eerste instantie de stress bij betrokkenen verhoogd. Op de eerste plaats was natuurlijk de ondernemer verantwoordelijk voor de ontstane situatie. Vergunningen kunnen lang duren, en dat was formeel de deelgemeente niet aan te rekenen. Qua totaal tijdsbestek is er

waarschijnlijk geen extra vertraging opgetreden. Hoe dan ook moesten verbouwingen worden gedaan. Maar het verdient qua rechtszekerheid/willekeur en bestuurlijke betrouwbaarheid geen schoonheidsprijs.

5.4 Dopey en de Sneeuwvitjes

Korte beschrijving²⁷

Rotterdam is een grote stad, en grote steden hebben drugsproblemen. Jaren geleden was er een afspraak dat het niet zo mocht zijn dat problemen zich zouden concentreren in bepaalde gebieden en dat die deelgemeenten daar dan maar voor moesten opdraaien. Daarom zijn programma's opgezet om gezamenlijk de kwestie aan te pakken.

De vraag daarbij is in hoeverre dat moet plaatsvinden. Het is niet meer dan redelijk dat een deelgemeente ook niet meer hoeft bij te dragen dan de eigen inwoners zelf veroorzaken. Je zorgt voor je eigen dopeys, zagezegd. Omdat Rotterdam een aanzuigende werking heeft werkt dat dan weer alleen als ook de omliggende gemeenten hun verantwoordelijkheid nemen, enzovoort. Daaruit volgt dat er altijd een groep is die ten laste van de hele overheidslaag van Rotterdam komt, omdat er enerzijds geen aanwijsbare thuisstad is, en omdat het meer resultaat oplevert het probleem dan maar zelf aan te pakken. In deze alinea geef ik mijn interpretatie, dat is niet de officiële lezing.

In 2002 werd een groot onderzoek gedaan naar bedrijventerreinen in de regio Rotterdam door de Stadsregio Rotterdam. Daarbij werd het bedrijventerrein Schiebroek enigszins onderbelicht. Ergens begrijpelijk, omdat door de aanleg van de hogesnelheidslijn daar pas met vertraging actie kon worden ondernomen. Algemene conclusie van het onderzoek was dat de helft van de bedrijventerreinen zou moeten worden vernieuwd, en 530 hectare extra aangelegd.²⁸

De Gemeente Rotterdam werkt samen met veel organisaties om de drugsoverlast tegen te gaan. Een belangrijke is Bouman GGZ, in 2003 Bouman Verslavingszorg geheten. Bouman ziet drugsverslaafden als patiënten, met een ziekte. Deze patiënten doorlopen een traject van "zieke" tot "genezen" (of wat daarbij in de buurt komt). Daarvoor zijn allerlei voorzieningen nodig. In augustus 2002 kwam het verzoek voor een werkcentrum voor verslaafden. Dat zou moeten komen op het bedrijventerrein Schiebroek. De gemeente Rotterdam, subsidiënt in deze, wil dat Bouman de voorzieningen over Rotterdam verspreid. In Schiebroek ligt al een andere opvang van Bouman.

Verzet tegen centrum voor junk

Bron: Algemeen Dagblad, 5 juni 2003

Nergens in het collegeakkoord voor de periode 2002-2006 of in de deelgemeenteverordening of in andere programma's staat iets over de actieve participatie van de deelgemeente in de totstandkoming van drugsopvang. Alleen voorlichting op scholen wordt genoemd. Wel had de deelraad zich in het collegeakkoord voorgenomen het ondernemersklimaat met name op het bedrijventerrein Schiebroek te verbeteren. De deelgemeente heeft verder als taak om aanvragen voor vergunningen te beoordelen.

In deze kwestie werden eerst van augustus tot oktober 2002 inwoners en deelraad niet geïnformeerd. Daarna nam het bestuurscollege nog geen standpunt in, maar ging om de tafel zitten met de inwoners. Al snel werd er informatie politiek-subjectief gebruikt. Een deelgemeentelijk wethouder verklaarde

bijvoorbeeld dat het helemaal niet ging om verslaafden, terwijl bekend was dat de patiënten methadon zouden krijgen, een verslavend middel. Ook werd informatie aan de meepratende ondernemers en inwoners uit de buurt 24 uur of later dan aan raadsleden toegezonden. Ik zette dat dan wel eens online, zodat iedereen kon downloaden, wat dan weer (onnodige?) vragen opriep. En sommige stukken (o.a. brief van Bouman) werd gaandeweg aangepast aan de mogelijke succesfactoren, waardoor de inhoud van objectief subjectief werd.

²⁷ Bronnen zijn eigen aantekeningen, krantenknipsels en openbare informatie die naar de deelraad is gestuurd.

²⁸ Persbericht d.d. 4 december 2002

De inzet van de deelgemeente was om de ondernemers en mensen uit de buurt die meepraatten in een klankbordgroep mee te laten tekenen om toestemming te geven. Dat was mogelijk een inschattingfout, en bovendien het ontlopen van verantwoordelijkheid. Juist de gekozen volksvertegenwoordiging kan die last op zich nemen, maar individuele “toevallige” burgers kunnen, tenzij ze dat graag willen, niet tot mikpunt van de eventuele gram van hun burens worden gemaakt, die eventueel hun “vertegenwoordigende” functie niet accepteren na tekening van het akkoord. Wat wel kan is mensen betrekken in het vaststellen van randvoorwaarden. Uiteindelijk tekenden de betrokken ondernemers en bewoners niet. Maar meldde zich wel een vooral door linkse signatuur bestuurde grote federatieve bewonersorganisatie, die in 2002 nog pakweg 93.000 Euro aan subsidie (natura en monetair) ontving. Volgens artikel 6 van de statuten van deze bewonersorganisatie kunnen in principe alle “organisaties” (2 burens is genoeg) zich aanmelden voor deelname. Echter, toen de bij de onderhandelingen met de deelgemeente betrokken ondernemers en burgers aanklopten ging dat gepaard met moeilijkheden. Pikant is dus dat deze zwaar gesubsidieerde club wél tekende voor de drugsopvang, en de niet gesubsidieerde zelforganisatie van ondernemers en inwoners het nakijken had.²⁹ Maar de deelgemeente had de gevraagde legitimiteit voor de besluitvorming verworven.

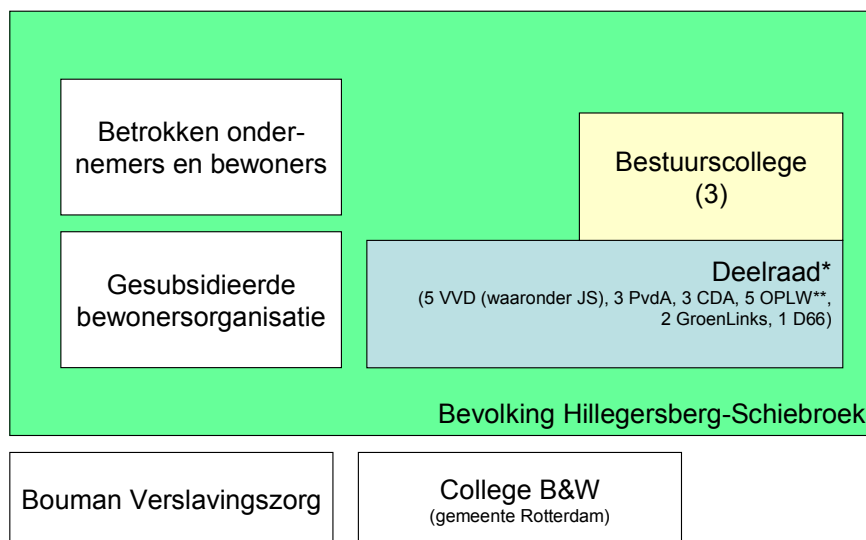
Uiteindelijk werd een negatief advies van de eigen ambtenaren van de deelgemeente over het werkcentrum verborgen gehouden voor de deelraad en inwoners en het bestaan zelfs ontkend.

Secretaris zit VVD dwars

Bron: Rotterdams Dagblad, 19 augustus 2003

Aangezien tot op heden het werkcentrum nog niet ten volle de ruimtes benut, en inderdaad vooral als werkcentrum functioneert, hebben juristen van de betrokken ondernemers en inwoners er nog geen speld tussen kunnen krijgen. Wanneer wordt een werkcentrum een zorginstelling?

Situatieschets

* In 2002 is het Bestuurscollege geen onderdeel meer van de deelraad

** OPLW=Leefbare Wijk, sinds 1982 politiek actief

²⁹ Bij andere belangrijke kwesties, zoals de inspraak in november 2005 over de aanleg van de A16/A13 verbinding, met gezondheidseffecten voor duizenden inwoners, liet de zwaar gesubsidieerde bewonersgroep verstek gaan “omdat er nog geen commissie Infrastructuur was opgezet”. Waarvan akte.

Jaar: 2002/2003	Stelsel: Monistisch /Dualistisch
Sterke punten (Strengths)	Zwakke punten (Weaknesses)
<ul style="list-style-type: none"> Bijdragen aan oplossing van Rotterdams probleem 	<ul style="list-style-type: none"> Deelgemeente stelt zich tegenover bewoners op Emotionele besluitvorming in eenvoudige vergunningszaak zonder onderbouwing Geen navolging afspraak in coalitieakkoord Procedurele onregelmatigheden Foute en onvolledige en late informatie
Kansen (Opportunities)	Bedreigingen (Threats)
<ul style="list-style-type: none"> Er was een kans te laten zien dat de deelgemeente zich inzet voor de burgers 	<ul style="list-style-type: none"> Verpauperend bedrijventerrein krijgt extra klap Inwoners stemmen met hun voeten, zeker met de ruime woningbouw in de nabijgelegen fusiegemeente Lansingerland. Hillegersberg-Schiebroek is een van de delen van Rotterdam met de scherpste daling van het inwonertal.³⁰

Virtù Matrix

Actor	Kost	Bind	Nut	Regel	Empa
Bestuurscollege (Dagelijks Bestuur van de deelgemeente)			x	x	
Deelraad			X	x	X
Betrokken ondernemers en bewoners			X	x	X
Gesubsidieerde bewonersorganisatie				x	
Delta/Bouman			x	x	x
College B&W (gemeente R'dam)			x		x

Legenda: Kost=Bewaker van kosten/baten ●☞ Bind=Bindend zijn/de boel bij elkaar houden ●☞ Nut=Handelend naar nut/noodzaak ●☞ Regel=Bewaker van regelgeving/ (beleids-/politieke) processen ●☞ Empa=Empatisch vermogen, inleven in de mensen/burgers

Toelichting bij de matrix:

Het Bestuurscollege schrijft in het raadsvoorstel voor de vergadering van 2 juli 2003: "wij proberen een juiste balans te vinden tussen enerzijds het algemeen Rotterdams belang en anderzijds het individuele belang van omwonenden en bedrijven". Dat is een nut/noodzaak redenering. Er wordt een convenant opgesteld met afspraken omtrent de status en het functioneren van het werkkentrum. Daarin zitten regels vervat. Er komt geen akkoord op. Het bestuurscollege constateert: "Naar onze mening is thans het stadium bereikt dat verdere tegemoetkomingen aan bewoners en bedrijven niet mogelijk en niet wenselijk zijn. Verder overleg lijkt ons niet meer zinvol. Op basis van de voorhanden zijnde informatie verzoeken wij [de deelraad] dan ook thans een besluit te nemen." Qua binding faalde het bestuurscollege.

Het onderwerp kwam een aantal malen in vergaderingen van de deelraad en commissies aan de orde. Eenmaal werd het te elfder ure teruggetrokken door het bestuurscollege, wat door de deelraad werd gerespecteerd. Eenmaal staakten de stemmen. Uiteindelijk stemde de deelraad in met zeer verschillende stemverklaringen. Daarbij speelden nut/noodzaak, handhaving van afspraken en empathie met de verslaafden ("sloebbers") een rol.

De betrokken ondernemers en bewoners wezen niet alleen op de formele regels, maar er werd ook gewezen op de noodzaak van verbetering van het bedrijventerrein en er werden suggesties gedaan om op een andere manier de patiënten van Bouman Verslavingszorg te helpen.

Van de overwegingen van de bewonersorganisatie heb ik geen schriftelijke stukken. Ik weet alleen van een aanwezige dat aan het eind van een vergadering ook daar werd benadrukt dat het niet (=onjuist) om verslaafden ging, en vervolgens zonder veel toelichting alle bij de federatie aangesloten organisaties hun handtekening moesten zetten.

³⁰ Nieuws van 20 april 2006. Zie

http://cos.rotterdam.nl/Rotterdam/Openbaar/Diensten/COS/Publicaties/PDF/06-2471_Bevolkingmonitor_april2006.pdf
Lansingerland is trouwens de fusiegemeente van Berkel en Rodenrijs, Bergschenhoek en Bleiswijk.

Bouman Verslavingszorg legt de nadruk op de zorg en het belang voor de patiënten, wat kruisjes oplevert voor zowel nut/noodzaak als empathie.

Ik heb geen schriftelijke stukken over de motieven van de Gemeente Rotterdam in deze kwestie.

Afsluitend

- Er werd steeds over dezelfde 12 punten gepraat, maar omdat de deelgemeente er niet verder mee kwam werd dat op het eind eenzijdig aan de kant geschoven. Daarmee wordt de hele onderneming van het klankborden discutabel.
- Er wordt alleen verwezen naar een algemeen Rotterdams belang, en niet naar andere regelgeving of afspraken. Het huisvesten van verslaafden was geen deelgemeentelijke activiteit. Deelgemeenten dienen het belang van de inwoners en de er gevestigde organisaties en ondernemingen. Het ging in feite om emotionele overwegingen zonder onderbouwing.
- In essentie ging het om een simpele vergunningkwestie, die flink uit de hand liep. Kan een deelgemeente dit soort kwesties dan wel aan?
- De deelgemeente stelde zich op tegenover de inwoners en ondernemers, in plaats van in partnerschap richting gemeente Rotterdam en de verslavingszorg.

5.5 Het Monument

Inleiding

Zoals ook met de vorige kwesties het geval is zijn er beperkingen aan wat ik kan vertellen. Bij de kwestie “Het Monument” speelt bovendien dat omstandigheden kunnen worden betwist. Ik los een en ander op door zaken weg te laten. Daardoor kan het gebeuren dat bij de nieuwsgierige lezer allerlei vragen ontstaan. Ik kan en zal daar niets verder over zeggen. Voor de analyse geef ik voldoende informatie, anders zou u het hier niet aantreffen. Ik zal bovendien voor de gelegenheid twee fictieve verhalen vertellen, die op bepaalde punten overlappen. Dat geeft mij de mogelijkheid de voor de analyse nodige context te creëren. Het is niet zo dat alle overlappende punten te duiden zijn als “waarheid” of “vaststaand”. Het is ook niet zo dat ik een voorkeur heb voor een van de verhalen. De gevallen “Achter Kamertjes” en “Van de Kaart” mogen aantonen dat ik niet terughoudend ben om mijn eigen rol kritisch tegen het licht te houden. Voor de analyse doet het er niet toe welk verhaal “wáár” zou zijn.

Afbeelding onder GFDL recht³¹

Met deze methode wil ik een bestuurskundig-theoretische variant creëren van Schrödinger's Kat³² uit de kwantummechanica. In stromingen in de kwantummechanica wordt gesteld dat het bestaan van een deeltje niet zeker is tot het wordt geobserveerd. Erwin Schrödinger (1887-1961) vond dat maar niets en kwam met een gedachtenexperiment.

Wikipedia beschrijft het bondig:

“Stel, men neme een kat. Die kat stopt men in een loden doos die men verder totaal van de buitenwereld afsluit (zodat de binnenkant met kat niet observeerbaar is). In de doos bevindt zich ook een geigerteller en een radioactief element.

De geigerteller is mechanisch verbonden met een hamer. Als het radioactieve element vervalt, zorgt de geigerteller ervoor dat de hamer neervalt. De hamer slaat dan een buisje stuk (dat eveneens in de doos ligt) waarin een sterk en snelwerkend gif zit.

Als het nu waar is dat een deeltje niet noodzakelijk bestaat tot het geobserveerd wordt, dan is het niet zeker of de hamer ooit kan vallen -- wellicht moet hij vallen, wellicht kan hij vallen, wellicht kan hij niet vallen. Totdat de doos open gemaakt wordt, is het dus niet zeker wat er gebeurd is. De uitsmering van mogelijkheden over het veld der waarschijnlijkheid betekent dus dat zolang de doos dicht is, de kat

³¹ http://nl.wikipedia.org/wiki/GNU_Vrije_Documentatie_Licentie en http://nl.wikipedia.org/wiki/Afbeelding:Visualisatie_kat_van_Schr%C3%B6dinger.png

³² http://nl.wikipedia.org/wiki/Schr%C3%B6dingers_kat

tegelijktijd zowel in leven als dood kan zijn. Zolang er geen observatie mogelijk is, is het niet anders te zeggen.”

De grap is overigens dat Schrödinger het bedoelde als kritiek op het kwantummechanisch model van bestaansonzekerheid, maar dat anderen het juist een treffende illustratie vinden. In Hoofdstuk 4 trapt ik met wellicht al te vergaande interpretatie van Machiavelli zijn professionele studenten op de tenen, nu doe ik dat misschien met Schrödinger en zijn kat. De vaak als slimste mens ter wereld betitelde Britse fysicus Stephen Hawking³³ zei al: “When I hear of Schrödinger's cat, I reach for my gun.”³⁴ Waar hij overigens mee schijnt te bedoelen dat de rol van de toeschouwer wordt overbelicht. Ik wijs er wederom op dat het niet de bedoeling is de loden doos van het verhaal “Het Monument” te openen; we kijken naar de buitenkant van de doos. Ik kniel bij deze berouwvol. Indiana Jones ervoer: “the penitent man will pass”³⁵. Net als Hawking wil ik twee (of drie of vier of meer) verhalen naast elkaar laten bestaan, en de bestaansonzekerheid in stand laten.

Korte beschrijving

In de wijk waar ik woon wilden politieke partijen als de PvdA oorspronkelijk lage flats neerzetten, net als op zoveel plekken in Rotterdam. Uiteindelijk werd een compromis gevonden in een deel eengezinswoningen én een aantal torenflats. Deze torenflats werden gepland langs de Jasonweg; een doorgaande weg naast de wijk. Uit gesprekken met mijn burens, o.a. op avonden waar de mensen aan dezelfde kant van onze straat samen kwamen, bleek dat voor aankoop van de woningen door de deelgemeente was toegezegd dat de torenflats niet zo hoog zouden worden dat wij er last van zouden hebben. Van de wijkvergadering van 17 april 2003, in aanwezigheid van een van de leden van het bestuurscollege, staat in de notulen: “er was nogal wat discussie over de hoogte van de te bouwen flats. Van diverse kanten is de bewoners beloofd (Bouwfonds, deelgemeente en Bontenbal (JS: aannemer)) dat de max. hoogte 6 verdiepingen zou zijn, het wordt echter 9 verdiepingen.” In de stukken van de deelraadsvergadering van 15 januari 2002 staat: “Het afgelopen jaar heeft in de deelraad een nadere besluitvorming plaatsgevonden over de invulling van de bouwlocaties aan de Jasonweg. Besloten is om aan de noordelijke locatie [...] een maximale bouwhoogte toe te kennen van 31 meter en een bouwprogramma van 96 woningen.” In de stukken voor de Rotterdamse gemeenteraadsvergadering van 20 januari 2005 staat: “Op de hoek Jasonweg - Ankie Verbeek-Ohrlaan zijn 3 woontorens gepland voor in totaal circa 108 woningen met bijbehorende (al dan niet gebouwde) parkeervoorzieningen.” Het verschil van 12 woningen (gemiddeld 4 per woontoren) tussen het besluit van de deelraad en van de gemeenteraad valt te verklaren door de beperkte bevoegdheden van de deelraad: uitwerken van bestemmingsplannen, en niet beslissend daarop. Uiteindelijk worden er 96 terrasappartementen, 6 luxe penthouses en een stallinggarage gebouwd.³⁶

Toch was de verwarring een tijd groter. Ook buiten de beslotenheid van het bestuurscollege en al dan niet andere eraan gewijde besloten vergaderingen van organen van de deelgemeente is dit door de betrokken bestuurder van Ruimtelijke Ordening ter sprake gebracht in mijn bijzijn en bijzijn van derden in bijeenkomsten waar niet geheimhouding op rust. Toen ik nog deelgemeentelijk wethouder Welzijn was werd de mogelijkheid geopperd om 3 woontorens van niet 6, niet 9, niet 10, maar 13 verdiepingen te bouwen. Met goede redenen, met noodzaak, en bij mijn weten te goeder trouw. Deze hoogte aftellend tegen het hoge gebouw van Humanitas dat al langs de Jasonweg staat, zou 's zomers 's avonds de zon in onze tuin een kwartier tot een half uur eerder ondergaan. Ik was opeens een direct belanghebbende in nieuwe besluitvorming van de deelgemeente die strijdig was met bestaande uitspraken en toezeggingen. Deze kwestie zou alleen rechtstreeks gevolgen hebben voor de mensen aan dezelfde kant van de straat als waar ik woon. Het viel te verwachten dat een aantal van hen planschade zouden proberen te claimen. Ik was van plan mij daarbij aan te sluiten als het zo ver zou komen.

Fictief verhaal n° 1 (±2000-2001)

Ik besloot mij te onthouden van stemming in het bestuurscollege, en ook niet deel te nemen aan eventuele beraadslagingen. Wel heb ik de kwestie aangekaart bij de verantwoordelijke collega en duidelijk gemaakt dat ik het geregeld wilde zien. Een tijdje later kwam mijn collega terug met het voorstel om de torens als een trappetje te bouwen: een van 11 verdiepingen achter mijn huis, zodat ik

³³ http://nl.wikipedia.org/wiki/Stephen_Hawking

³⁴ http://en.wikiquote.org/wiki/Stephen_Hawking

³⁵ http://en.wikipedia.org/wiki/Indiana_Jones_and_the_Last_Crusade

³⁶ www.fortisvastgoedontwikkeling.nl/index.asp?module=woningen&id=73

er geen last van had, daarnaast een van de voorgestelde 13 verdiepingen, en daarnaast een van 15 verdiepingen. Nog weer later bleek dat de constructeur daar problemen mee had: bij een gebouw van 15 verdiepingen zouden er twee liftschachten moeten komen. Het gebouw zou onoverbrugbaar veel gaan afwijken van wat de bedoeling was. Gedurende 2001 besloot de deelraad dat de torens maar 31 meter mogen zijn, en dat zijn pakweg 10 verdiepingen. Of die hoogte ook door de gemeente is overgenomen is mij niet bekend.

Fictief verhaal n° 2 (±2000-2001)

Ik besloot mij te onthouden van stemming in het bestuurscollege, en ook niet deel te nemen aan eventuele beraadslagingen. Daarbij gaf ik aan dat ik mij zou aansluiten bij burens als die planschade zouden proberen te claimen. Een tijdje later kwam mijn collega van Ruimtelijke Ordening bij mij met het voorstel om de torens als een trappetje te bouwen: een van 11 verdiepingen achter mijn huis, zodat ik er geen last van had, daarnaast een van de voorgestelde 13 verdiepingen, en daarnaast een van 15 verdiepingen. Later bleek dat de constructeur daar problemen mee had: bij een gebouw van 15 verdiepingen zouden er twee liftschachten moeten komen. Het gebouw zou onoverbrugbaar veel gaan afwijken van wat de bedoeling was. Gedurende 2001 besloot de deelraad dat de torens maar 31 meter mogen zijn, en dat zijn pakweg 10 verdiepingen. Of die hoogte ook door de gemeente is overgenomen is mij niet bekend.

Feiten

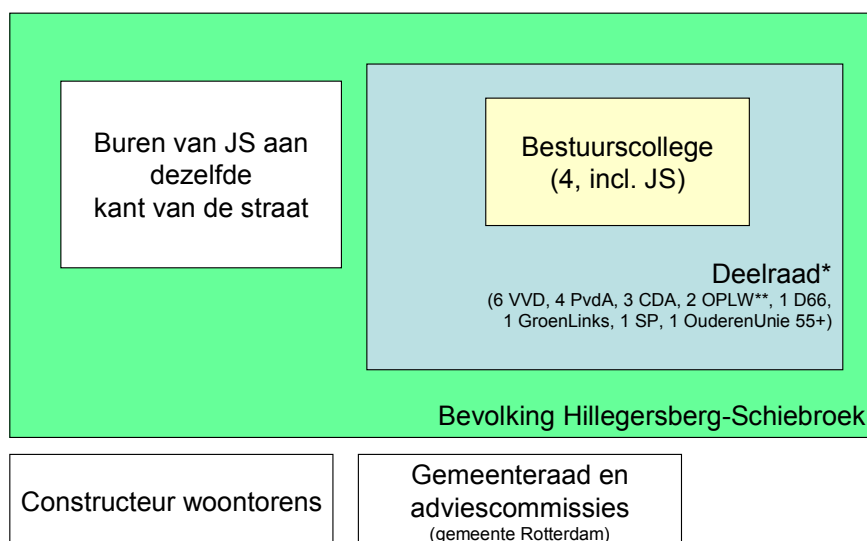
Er zijn, conform de kwantummechanica, nog meer versies te vertellen. Het enige harde feit in dit verhaal is dat door een bestuurder van de deelgemeente werd overwogen om drie woontorens van verschillende hoogte te laten bouwen in plaats van dezelfde hoogte, voorbijgaand aan eerdere besluitvorming van de deelraad, en zonder aanwijsbaar maatschappelijk nut. Gezien de zonnestand is het onwaarschijnlijk dat met de bouw van de 11-13-15 variant meer dan een kwart van de woningen aan dezelfde kant van de straat daar profijt van zou hebben. En het is waarschijnlijk dat de mensen op het eind van de straat veel meer verandering zouden ervaren van de horizon.

Impressie van de torenflats in 11-13-15 variant

Hoewel de hele inhoud van de fictieve verhalen feitelijk onzeker is, geeft het context aan het op tafel komen van de constructie van een Monument: als ik over dertig jaar met mijn kleinkinderen over de Jasonweg zou fietsen, en de kleinkinderen zouden vragen waarom die woontorens als trappetjes gebouwd zijn, dan zou ik zeggen: "dat is omdat jullie opa bijna twee jaar hier wethouder was, en als het een recht rijtje was, dan hadden opa en oma 's zomers 's avonds een kwartiertje tot een half uurtje minder zon".

Situatieschets

* In 2001 is het Bestuurscollege nog onderdeel van de deelraad
 ** OPLW=Leefbare Wijk, sinds 1982 politiek actief

Jaar: ±2000-2001	Stelsel: Monistisch/Dualistisch
Sterke punten (Strengths) <ul style="list-style-type: none"> Klein deel van de straat heeft geen horizonverandering van 11-13-15 variant ten opzichte van 13-13-13 variant. Als de 13-13-13 variant voor alle bewoners aan de betreffende straatkant een horizonverandering teweeg brengt, dan is 11-13-15 dus beter in dat opzicht. Een bestuurder van de deelgemeente wordt beschermd. 	Zwakke punten (Weaknesses) <ul style="list-style-type: none"> Groot deel van de straat ervaart grotere verandering van de horizon van 11-13-15 variant dan van 13-13-13 variant. Liftschacht wordt te lang in torenflat van 15 verdiepingen.
Kansen (Opportunities) <ul style="list-style-type: none"> Vermijden van claim van planschade door collega-bestuurder 	Bedreigingen (Threats) <ul style="list-style-type: none"> Hoe reageren bewoners en besluitvormende organen op deze wijziging?

De SWOT matrix is noodgedwongen vrij leeg, aangezien feiten onduidelijk zijn.

Virtù Matrix

Actor	Kost	Bind	Nut	Regel	Empa
Bestuurscollege (Dagelijks Bestuur van de deelgemeente)	x	x			x
Deelraad					
Constructeur woontorens	x				
Gemeenteraad en adviescommissies (gemeente R'dam)					
Buren van JS aan dezelfde kant van de straat					

Legenda: Kost=Bewaker van kosten/baten ●☞ Bind=Bindend zijn/de boel bij elkaar houden ●☞ Nut=Handelend naar nut/noodzaak ●☞ Regel=Bewaker van regelgeving/ (beleids-/politieke) processen ●☞ Empa=Empatisch vermogen, inleven in de mensen/burgers

Toelichting bij de matrix:

Deelraad, gemeenteraad en adviescommissies en de andere bewoners aan mijn kant van de straat zijn niet gekend in de overweging van een rijtje 11-13-15. Van het bestuurscollege zijn moeilijk de overwegingen in te schatten, aangezien er geen schriftelijke openbare stukken zijn. Het laat zich aanzien dat bij het bestuurscollege de planschade een rol speelde, overigens bij mijn weten zonder

toetsing of dat een realistische claim was, en of het om een groot bedrag zou gaan. Het heeft er schijn van dat geprobeerd is in de eigen kring binding te behouden. En mogelijk heeft inleving in de persoonlijke situatie van de mensen die uit een 11-13-15 variant voordeel hebben ten opzichte van 13-13-13 meegespeeld.

Afsluitend

Hoewel van een 11-13-15 variant enkele huishoudens voordeel hebben ten opzichte van 13-13-13 is het de vraag of het voor de betrokken andere huishoudens een acceptabele aanpassing zou zijn. Moeten bestuurders zo ver gaan om dit soort zaken te onderzoeken? Hoe vaak komt dit eigenlijk voor? Zie ook de kwestie over het Johan de Witt Park in Hoofdstuk 7.

6. Conclusie

6.1 Werkt het analysekader?

Het analysekader werkt zo goed als andere analysemethodes die gebaseerd zijn op tekstexegese. Waar tekst ontbreekt is de analyse minder goed. Het uitgaan van “deugden” werkt niet minder goed dan “ondeugden”. In Hoofdstuk 2 schreef ik dat Hume het al raar vond dat alle mensen als boeven zouden moeten worden beschouwd. Ik heb in dit beperkte onderzoek geen redenen gevonden om alleen maar uit te gaan van de verkeerde bedoelingen van politici en bestuurders.

6.2 Inhoudelijk

Voor een goed (lokaal) bestuur is een raffijn samenspel nodig tussen burgers, volksvertegenwoordigers (ook onderling), dagelijks bestuurders (=bestuurscollege, ook onderling), ambtelijke organisatie (ook onderlinge ambtenaren en diensten), andere bestuurslagen, leveranciers (=uitvoerders van beleid van buiten de overheid). In een deelgemeente als Hillegersberg-Schiebroek, waar de doelstellingen van de overstijgende gemeentelijke overheid bij voorbaat al gehaald zijn, ontstaat een vacuüm. Eigen deelgemeentelijke bevoegdheden en budgetten zijn net toereikend om de winkel draaiend te houden, maar over het algemeen niet voldoende om echte verkiezingsprogramma's met voor de professionele bestuurder interessante zaken te vullen. Coalities bestaan meestal uit drie partijen, die ook elk iemand in het bestuurscollege (Dagelijks Bestuur van de deelgemeente) willen leveren. De dreiging zit erin dat zoveel uren bestuurscapaciteit worden aangesteld, dat die bestuurders van nature niet genoeg te doen hebben. Maar die wél vervulling willen geven aan hun ambitie. Vervolgens worden meer ambtenaren dan noodzakelijk bezig gehouden met zaken die geen wezenlijk nut hebben. Leveranciers leveren dan ook nog eens diensten aan die inderdaad door de deelgemeente zijn “besteld”, maar die onvoldoende zijn gekoppeld aan werkelijke vraag vanuit de samenleving. Waarbij het nog extra complex wordt omdat die leveranciers een eigen bedrijfsbeleid hebben dat is gericht op continuïteit: wil de deelgemeente het ene product niet meer hebben, dan zal er iets anders moeten worden geleverd, anders gaat het ten koste van personeel, dat wettelijk tegen ontslag wordt beschermd.

De deelraad vergadert vooral over ambtelijke stukken, en stelt kwesties dan weer in verkiezingsprogramma's aan de orde. Maar omdat die niet echt over door de burger gevoelde problemen gaan, worden deelraadsverkiezingen een soort tombola. Door het hoge kwaliteitsniveau in onze deelgemeente Hillegersberg-Schiebroek, vergeleken met Rotterdam, ontstaat de noodzaak voor een ambassadeurs- en lobbyrol om het kwaliteitsniveau minstens te behouden. Doordat als eind van het liedje een groot deel van de activiteiten van het bestuurscollege zich gaat afspelen buiten de wettelijk geregelde bevoegdheden, en buiten maatschappelijke noodzaak, ontstaan “bedrijfsongevallen”. De deelraad heeft een belangrijke taak om het ritselen en regelen op een redelijk niveau te houden, en de bedrijfsongevallen (“collateral damage”) te beperken (controle-functie). Regelende en ritselende bestuurders zijn te verkiezen boven keurige “ambtenaren”, omdat dan het kwaliteitsniveau echt onder druk komt te staan. Immers: juist de gemeentelijke overheid wordt geconfronteerd met dusdanig grote problemen in de rest van het gebied, dat verzoeken uit Hillegersberg-Schiebroek al snel als pietluttig kunnen worden beschouwd. De bestuurder die zich ambtelijk opstelt, en binnen de regeltjes blijft, en zoals zal worden aangetoond geen grote mogelijkheid heeft tot kwaliteitsverbetering, kan alleen maar kwaliteitsverslechtering brengen.

Ik ben een ontevreden burger omdat: 1. weliswaar de deelraad en ambtelijke organisatie prima functioneren, maar dat 2. gebeurt in een soort luchtledige. Er is nut en noodzaak voor deelgemeenten, maar niet op de manier waarop dat nu gebeurt. Verder speelt mee dat 3. ik burger ben ook van de

stad Rotterdam die niet het gewenste kwaliteitsniveau kan ambiëren voor de omgeving waarin ik leef, en 4. dat ik te veel “bedrijfsongevallen” heb meegemaakt die volstrekt overbodig zijn. En als conclusie wordt ik 5. gedwongen om blij te zijn met ritselende en regelende deelgemeentelijke bestuurscolleges, omdat in het huidige systeem brave bestuurders juist meer brokken maken. Wie op basis van mijn publicatie(s) ritselaars vervangt, doet niemand een plezier. Denk eraan: het systeem is niet fout; er zijn praktijken en spelregels ontstaan die als normaal worden ervaren, maar dat niet zijn.

7. Suggesties voor nadere toepassing van het analysekader

Voor nader onderzoek aan bestuurlijke bedrijfsongevallen zijn er genoeg kandidaten:

- Het opheffen van de standplaats van de oliebollenkraam aan de Bergse Dorpsstraat/Streksingel. Daar wil al heel lang een visboer een kraam neerzetten. Elke keer werd het afgewezen door de deelgemeente, en elke keer werd zijn bezwaar gegrond verklaard. Nu mag ook de oliebollenkraam er niet meer staan, zodat rechtsgelijkheid is wedergekeerd. Maar is dat in het belang van de burgers? En de visboer, dan, die jaren voor zijn gelijk heeft gevochten, dat heeft gekregen, maar er niets mee opschiet? Wat is er aan de hand met deze specifieke plek dat dit zo moet gaan?
- Het ongefundeerd stilleggen van de werkzaamheden aan een woonboot op de Rotte. Daar was geen juridische basis voor, gewoon, het stond het Dagelijks Bestuur niet aan. Of je het nou mooi vindt of niet, je moet de wet volgen, of niet?
- Met een brief van de deelgemeente in de hand kon een fitnessschool aantonen legaal te zijn gevestigd. Uiteindelijk bleek hij onjuist te zijn ingelicht, en de brief waardeloos. Betrouwbare overheid?
- In Schiebroek wordt in het project De Lupine/Complex 5 door schouder aan schouder optreden van bestuurscollege en woningcorporaties maar 10% bereikbare huurwoningen teruggebouwd, in plaats van de met bewoners afgesproken en door de deelraad bekrachtigd besloten 47%. Wat voor gevolgen heeft dat voor de sociale structuur?
- Van het Schiebroekse Park staken bomen door het 2% hellingsvlak van de startbaan van Rotterdam Airport. Volgens het Verdrag van Chicago moesten deze bomen worden geroid. Wat mij betreft akkoord. Maar wat ik niet wist is dat beide rooivergunningen Schiebroekse Park (eerste 630 bomen, tweede 2.880 bomen) zijn uitgegaan van metingen van voor 2003. Tot en met 2002 zijn de metingen gebaseerd op een 1,2% vlak terwijl altijd gesuggereerd was dat het het 2% vlak betrof. Een verschil van gemiddeld 12-13 meter. Vanaf 2003 zijn de metingen gebaseerd op het 2% vlak en dan blijkt dat er een aanzienlijk aantal minder bomen te hoog waren in het park. Er zijn vele honderden duurzame bomen zoals beuken en eiken gesneuveld. Dat is van belang, omdat de [A16/A13 verbinding door het Schiebroekse Park is voorzien](#), en het geluid en stof van de 12 (!) rijstroken verder draagt over de nieuw aangelegde "waterpartijen met natuurlijke oevers" dan door bestaande duurzame boomsoorten. Aangezien er gezondheidsrisico's zijn voor de inwoners van Schiebroek, hoe kan dit gebeuren?
- Het bestuurscollege veranderde zelfstandig en illegaal de bouwbesluiten van het Johan De Witt Park, met schade voor burgers. De eerbare burger die door de rechter in het gelijk wordt gesteld worstelt met de vraag: "Een bouwstop afdwingen levert een enorme schadeclaim op, ten koste van gemeenschapsgeld."³⁷

Brief van de deelgemeente aan de sportschool.
Beelden TV Rijnmond, 8 januari 2004

³⁷ AD Rotterdams Dagblad, 22 april 2006

Epiloog: And the beat goes on...

Italiaanse toestanden?
Foto JS, 2002

'Italiaanse toestanden' in Hillegersberg

ROTTERDAM

De zestig gebakjes waren voor niets gekocht. Tijdens een historische bijeenkomst kon het nieuwe bestuur van de deelgemeente Hillegersberg-Schiebroek gisteravond niet worden geïnstalleerd. De VVD en Leefbaar Rotterdam (LR) weigerden te komen, waardoor de benodigde meerderheid van stemmen ontbrak.

'Italiaanse toestanden' noemde Anton Stapelkamp (CDA), tijdelijk de enige bestuurder van de deelgemeente, de protestactie van beide oppositiepartijen. „Obstructie,” schetste beoogd voorzitter Bert Cremers (PvdA) de gang van zaken.

De VVD betwist de legaliteit van Stapelkamps eenkoppige bestuur en was daarom afwezig, aldus fractievoorzitter Monique van Winsen. LR liet in een verklaring weten 'op geen enkele wijze' mee te werken aan de coalitie PvdA, CDA, GroenLinks en Onafhankelijke Partij Leefbare Wijk (OPLW).

In lijn met de Gemeentewet is vanavond om 21.00 uur opnieuw een vergadering gepland, waarbij geen meerderheid vereist is. Theoretisch is er een kansje dat het nieuwe bestuur weer onverrichter zake huiswaarts kan, als VVD en LR voltallig tegenstemmen en één ander raadslid een verkeerde moseel eet.

En de gebakjes? Die hebben een nachtje in de ijskast doorgebracht. Cremers, lachend: „Geen vers gebak, wat een armoe.”

AD Rotterdams Dagblad
12 mei 2006